

پولسینگ نامه سی رومیلارا

تانیشلیق

پولسینگ بو نامه سی روم شَهریندکی کلیساسینا یازیلاندر. بو کلیسانگ اعضالارینینگ آراسیندا دینگه یهودیلر دَل، اُندان باشغا بیلکی میلّتلرینگ هم آداملاری باردی. شو نامه نگ یازیلان دُورونده پولس روما گیتمگی یورگینه دوووپدی. اُل بو نامه نی رومداقی ایماندارلاری اُزی و واغیظ اِدین خوش خابارینینگ تعلیماتی بیلن تانیشدیرماق اوچین یازیار. رسول پولس عیسی مسیح باراداقی خوش خاباری اِسپانیادا هم واغیظ اِتیمک اوچین رومداقی ایماندارلارینگ کُمگینه مَحْتَجَدیگینی اُز نامه سیندا آغزایار. پولس اُزونینگ هنیز تانیمیان آداملارینا نامه یازپ، اُلارا عیسی مسیح و ایمان باراداقی تعلیماتینگ اَصیل مَعْنیسینی و خودایینگ نجات بِرشینی دوشوندیریر. نامه نگ اِساسی فیکری شیلَه سُرلَمده جَمْلَندیر: «خوش خابار خودایینگ آداملاری نَدیپ تاقوالی حاساپلایاندیغینی آیان اِدیر. اُل ایمان گیتیرینلری اَقلا یار.» (۱۷:۱)

بولاردان باشغا-دا، پولس یهودیلر بیلن بیلکی میلّتلرینگ اُزارا قاتناشیقلاری، مسیحیلر بیلن حاکیمیت یُلباشچیلارینینگ قاتناشیقلاری بارادا کَن یازیار. رسول پولس عیسی مسیحه ایمان اِدین آدامینگ دورموشینینگ همیشلیک اویتگیندیگی بارادا یازیار. اُل شیلَه آدامینگ مُقَدّس روحدان دُلیاندیغینی، دورموشینینگ مسیحیلک سُیگوسیندن ایلهاملانیاندیغینی آیراتین گُرگُزیر.

ماضمونی

سالاملار و دُغالار ۱۷-۱:۱

خودایینگ اُونده هِمَلر گونَه کَر دیر ۱۸:۱-۲۰:۳

خودای گونَه کَر لری نَدیپ اَقلا یار؟ ۲۱:۳-۲۵:۴

ایمانلی دورموشدا یاشاماق ۱:۵-۳۹:۸

خودای اسرائیل خالقینا طاراف اُورولیر ۱:۹-۳۶:۱۱

مسیحینگ بدیندکی دورموش ۱:۱۲-۱۳:۱۵

پولسینگ گِرلینچ اِدن یرلری و آخیرقی سالاملار ۱۴:۱۵-۲۷:۱۶

قودراتلی اُغلودیغی تاصدیقلاندى. ^۵خودای بیزه عیسی مسیحینگ اوستو بیلن مَرَحْمَت اِدیپ، رِسُولِغا سایلادی. اُل مونى هِمّه میلّتلرینگ خودایا ایمان گیتیرپ، اُنکا موطیع بُلماغی، عیسی مسیحینگ آدینینگ بیکلنمگی اوچین اِتدی. ^۶سیز هم عیسی مسیحه باغلی بُلماغا چاغیریلان شُل میلّتلرینگ آراسیندا سینگیز. ^۷مَن شو نامه می سیزه رومداقی ایماندارلارا یازیارین. خودای سیزینگ هَمَنگیزی سُیوپ، سیزی اُزونینگ خالقى بُلماغا چاغیردی. قُی، آتامیز خودایینگ و تانگریمیز عیسی مسیحینگ مَرَحْمَتی و پاراحتالیغی سیزه بُلسون!

سالاملار

۱ عیسی مسیحینگ خیدماتکری و رِسُولِغا چاغیریلپ، خودایینگ خوش خابارینی واغیظ اِتْمَگه سایلانان مَن پولسِدن دُغایی سلام! ^۲خودای مُقَدّس یازغیلاردا اُز پیغامبارلارینینگ اوستو بیلن بو خوش خاباری واعدای بردی. ^۳بو خوش خابار خودایینگ اُغلی عیسی مسیح بارادادیر. اُل اینسان طبیعاتینا گُرّه داوودینگ نسلیندندی. ^۴خودای تانگریمیز عیسی مسیحی اُلومدن دیرلیدپ، اُنی مُقَدّس روحدان دُلدوردی و شیدپ، اُنونگ خودایینگ

پولس رومداتی ایماندارلاری گرمگی کویسیر

^۸اَوَّل، عیسی مسیحینگ اوستو بیلن هَمَنگیز اوچین خودایما شوکور اِدیرین، سَببی ایمانینگیز باراداقی خابار تامام دونیه یایرادی. ^۹مِن خوداینگ اُغلی باراداقی خوش خاباری یایرادیپ، خودایا جان-تَدِن خیدمات اِدیرین، سیزینگ اوچین گيجه-گوندیز دُعا اِدیرین. مونگا خوداینگ اِدیل اُزی شاهاتدیر. ^{۱۰}خوداینگ ایسلگینه گُره سیزینگ یانینگیزا باسیم باریپ بیلر یالی، اُندان بیر ئیل آچماغینی دُعالاریمدا هَمیشه سُرایارین. ^{۱۱}سیزی خاص گُرسیم گَلیر، ایمانینگیزی قایملاچاق روحانی ناغماتلاری سیزینگ بیلن پایلاشاسیم گَلیر. ^{۱۲}مِن ایمانیمیزینگ اوستو بیلن بیر-بیریمیزدن تَسَلّی آلمامیزی ایسلیرین. ^{۱۳}ای عزیزلر، شونی بیلیمگینگیزی ایسلیرین: مَن بیلکی میلّتیرینگ آراسیندا بُلُشی یالی، سیزینگ هَم آرانگیزداتی خیدماتیمینگ حاصیلینی گُرسیم گَلدی. شُنگا گُره-ده، یانینگیزا بارچاق بُلُپ، بیرنچه گِرک نیتلشدیم، اَمّا هر گِرک بیر پَسگِلچیلیک بُلدی. ^{۱۴}مِن مَدِنیتلی یا-دا مَدِنیتسیز، سُودالی یا-دا سُوداسیز آدمالارا قاراز، هَمْلره خوش خاباری واغیظ اِتمگه برگیلیدیرین. ^{۱۵}شُونگ اوچین-ده، سیزه، رومداقیلار هَم خوش خاباری واغیظ اِتمگی کویسیرین.

^{۱۶}مِن خوش خاباردان اوتانمایارین، سَببی اَل خوداینگ گویجودیر. خودای بو خوش خابارینگ اوستو بیلن هر بیر ایمان گَییرنی: اَوَّل یهودیلری، شُنگرا یهودی دَلّری نجات بریر. ^{۱۷}خوش خابار خوداینگ آدمالاری ندیپ تاقوالی حاساپلایاندیغینی آیان اِدیر. اَل ایمان گَییرنلری، هاووا، دینگه ایمان گَییرنلری آقلا یار. چونکی مُقَدّس یازغیلاردا: «تاقوالی آدم ایمان بیلن یاشار» دییپ یازیلاندير.

خوداینگ قاهر-غاضابی

^{۱۸}یامانلیقلاری بیلن حاققاتی پَسگِل برین آدمالارینگ خودایسیزلیغینا و یامانلیغینا قارشى خودای از قاهر-غاضابینی آسماندان آیان اِدیر. ^{۱۹}بو آدمالار خودای بارادا بیلپ بُلان زاتلار معلمدیر، سَببی خوداینگ اُزی بولاری اَلارا

مِسه-معلیم اِتدی. ^{۲۰}خوداینگ گُره گُرونمِن صیفاتلاری، یَعنی اِبدی قودراتی و حاق خودایدیغی دونیه بَجَرلِنْدِن بَری اُنونگ یارادان زاتلاریندان مِسه-معلیم گُرونندیر. شُنگا گُره-ده، آدمالارینگ: «خودای بارادا بیلْمیریس» دییمگه هیچ باهاناسی یُقدور. ^{۲۱}اَلار خودای بارادا بیلْسِلر-ده، اُنی خودای حُکْمونده بَسکَلْنْدِیرْمَدِیلر، اُنکا شوکور اِتمَدِیلر. تَرسینه، بُش فیکرلره قُشولپ یورکَلِرینی قارانگَقِلیق دُلْدوردی. ^{۲۲}اَلار اُزلرینی عاقِلّی حاساپلاپ، آحماق بُلْدولار، ^{۲۳}باقی خودایا عیبادات اِتمَن، فانی آدمالارینگ، قوشلارینگ، حیوانلارینگ و خزندالارینگ صورتینداتی بُلْتلارا عیبادات اِتدیلر. ^{۲۴}شُونگ اوچین خودای اَلاری یورکَلِرینینگ گونَهلی هُوسلرینینگ اِدِن-اِتمیشلرینه تابشیردی. شو سَببِدِن اَلار بیر-بیرینینگ بَدَنلَرینی آبرایسز ایشلری بیلن بیحُرمات اِتدیلر. ^{۲۵}اَلار خودای باراداقی حاققاتی یالان زاتلار بیلن چالیشدیلار. یارادانا دَل-ده، یارادیلان زاتلارا عیبادات و خیدمات اِتدیلر. اَمّا اِبدی بَسکَلِیک دینگه یارادانا میناسیدیر. آمین! ^{۲۶}هاووا، اَلار حاققاتی رَد اِدنْشُنگلار، خودای اَلاری اُزلرینینگ اوتانچلی هُوسلرینه تابشیردی. حتّی آیلالاری هَم طَبِیغی قاتناشیغینی رَد اِتدیلر. اَلار طَبِیغی بُلْمدایق قاتناشیقلارا یوز اوروپ، بیر-بیرلری بیلن یاتپ توردیلار. ^{۲۷}شُونگ یالی، اِرککلر هَم آيال بیلن طَبِیغی قاتناشیغینی تَرک اِدیپ، بیر-بیرینه بُلان هُوس اُدینا یاندیلار. اِرککلر اِرککلر بیلن رُسوالیق ایشلری اِدیپ، اُز تاقصیرلارینا لایق جِزا آلدیلار. ^{۲۸}بو آدمالار خودایی تانیمالیدیر دییپ اَهْمِیّت بِرْمَدِیلر. شُنگا گُره-ده، خودای اَلاری آخلاقسیز فیکرلرینه تابشیرپ، اِدیلمسز زاتلاری اِتمکَلِرینه ئیل بِردی. ^{۲۹}اَلارینگ قالبی هر هیل یامانلیقدان، تَلْکَه لیکَدِن، آچْگُزلیکَدِن و آخلاقسیزلیقدان دُلْودیر. اَلار باخیل، قاتل، داعواچی، آلدیانچی و بَدِنیتدیر. اَلار کِیچی، ^{۳۰}تَهْمِتچی، خودایی بیگرنیرلر، مَغْرور، قابارجانگ بُلُپ و اُزونی اُویْلر، یامانلیق اِتمگینگ هر هیل یُلْلارینی تاپیارلار، اِنه-آتالارینا قولا قاسما یارلار. ^{۳۱}اَلار دوشومسز، بیوفا، شِپاقاتسیز و رَحْمَسِیزدیر. ^{۳۲}اَلار خوداینگ عادالاتلی حُکْمونه گُره شیلّه ایشلری اِدنلرینگ اُلومه سزواردیغینی

ئېنە أَلار طَبِيعَاتَا كَرَه شَرِيعَات عَمَللَرِينگ ايزينا دوشوپ،
 بو شَرِيعَاتِينگ ايسلَگِلَرِينى بَرَجَاي اِدَنلَرِينده، شَرِيعَاتِي
 بيلمَسَلَر-ده، قاوى و يامان ايشلَرى بيلَينَدِيكَلَرِينى كُرُزِرَلَر.
 ۱۵ شِيدِيپ، اِدَين ايشلَرِينگ اوستو بيلَن شَرِيعَاتِينگ
 عَمَللَرِينگ اَز يوركلَرِينه يازيلانديغيني معلِم اِدِرَلَر.
 أَلارِينگ وِجدانلارى هَم مونونگ شِيدِيگِينى تاصديقلايار،
 سَبَبِي اَز فِيكِرلَرى أَلارى كَوَاقَت عاييپلايار، كَوَاقَت بُلَسَا
 أَقلايار. ۱۶ بولارِينگ هِمَسى خوداى آداملارِينگ أَغَرِين
 ايشلَرِينى و فِيكِرلَرِينى عيسى مَسِيحِينگ اوستو بيلَن قاضيليق
 اِتْجَك گونونده آيان بَلار. بولارِينگ بارى واغِيط اِدَين خوش
 خاباريمدا بيان اِدِلَندِر.

يهوديلر و شَرِيعَات

۱۷ ايندى بُلَسَا سَن اَزونكى يهودى بيلَپ، شَرِيعَاتَا بيل
 باغلايارسِينگ، خودايى تانيانديغينگا قووانيارسِينگ. ۱۸ سَن
 خودايِينگ ايسلَگِينى و ياخشىنى ياماندا بيلمَگى شُل
 شَرِيعَاتدان اُورَنِرْسِينگ. ۱۹-۲۰ سَن بيلمِينگ و حاقِيقَاتِينگ
 نَمونَهسى بُلان شَرِيعَاتَا اِيه بُلانِينگ اوچين، اَزونكى كُرلَرِينگ
 يُل كُرُزِرَچِيسى، قارانگَقِيلِيقداقِيلارِينگ نورى، نادانلارِينگ
 تَرِيتْچِيسى و بيلمِينلَرِينگ مُعَلِّمى حاساپلايارسِينگ. ۲۱ اِگر
 شِيلَه بُلَسَا، اُنْدا نَمَه اوچين باشغالارا تَعْلِيم پَرِپ-ده،
 اَزونگه اُورَتَمِيرْسِينگ؟ اُغورَلِيق اِتْمَزِلِگى واغِيط اِدِپ،
 نَمَه اوچين اُغورَلِيق اِدِرْسِينگ؟ ۲۲ زينا اِتْمَلِى دَل دِيپ،
 نَمَه اوچين زينا اِدِرْسِينگ؟ بَتلاردان ييگَرِنَن بُلَسانگ،
 نَمَه اوچين بُتْخانالارى غارات اِدِرْسِينگ؟ ۲۳ سَن اَزونگه
 بَرلَن شَرِيعَاتَا قووانسانگ-دا، اُنْى پُرُوپ، خودايِينگ آدِينا
 حُرْمَتْسِيزَلِيق اِتْمِيرْسِينگمى؟ ۲۴ شَنگا كُرَه-ده، مُقَدَّس
 يازغِيلاردا: «خودايِينگ آدى باشغا مِلَّتَلَرِينگ آراسيندا سِيز
 سَبَبِي دِل پَتِيرَلَر» دِيلِپ يازيلاندير.

۲۵ هاووا، سَن يهودى سَوَّت اِدِلَنسِينگ، ئېنَه سَوَّت
 دِينگه شَرِيعَاتِينگ بَرَجَاي اِدِلَن واقِتندا پِيدالِيدِر. اِمَّا
 شَرِيعَاتِي پُرَبان بُلَسانگ، اُنْدا سَنِينگ سَوَّتْينگ سَوَّتْسِيزَلِيك
 بيلَن دَس-دَنگَدِر. ۲۶ شِيلَه هَم بِير سَوَّتْسِيز آدام شَرِيعَاتِينگ
 حُكُوملَرِينى بَرَجَاي اِدَين بُلَسَا، اُنونگ سَوَّتْسِيزَلِگى سَوَّتْلى

بيلَسَلَر-ده، اَز اِدَين ايشلَرِينده اُوَه كِيدِرَلَر. مونونگ بيلَن
 قاناغات اِتْمَن، باشغالارِينگ هَم شِيلَه اِتْمِگِينى دُغرى
 بيلِيرَلَر.

خودايِينگ عادالَتلى حُكُومى

۲ اى باشغالارى مَحْكُوم اِدَين اينسان! سَن كِيم
 بُلَسانگ-دا، شِيلَه اِتْمَكه أَصْلا حاقِينگ يُقْدُور.
 سَن باشغالارى مَحْكُوم اِتْمَك بيلَن، اَز-اَزونكى مَحْكُوم
 اِدِرْسِينگ. سَبَبِي سَن اَزونگ-ده شِيلَه كُونَهلى ايشلَرى
 اِدِرْسِينگ-ا! ۲ بِيَز شِيلَه ايش اِدِنلَرِينگ خودايِينگ حُكُومِينه
 دوچار بُلْجاقديغيني بيلِيرِس. بو حُكُوم حاقْدِر. ۳ سَن
 شِيلَه ايشلَرى اِدَين آداملارى مَحْكُوم اِدِپ، اَزونگ-ده
 شِيلَه ايشلَرى اِدِرْسِينگ. هى-ده شوندا سَنگ خودايِينگ
 حُكُومِينَدِن قاچارين دِيپ گُومَن اِدِرْسِينگمى نَمَه؟
 ۴ يا-دا سَن خودايِينگ اولى رَحْم-شِپاقَاتِينا، ياخشيلِغِينا،
 صابِر-طاَقَاتِينا اَهْمِيَّتْسِيز حاساپلايارسِينگمى؟ اُنونگ
 رَحْمِيْنِگ سِنى توبا طارافا اِلْتِنْدِيگِينه دوشونمِيرْسِينگمى
 نَمَه؟ ۵ ئېنَه سَن قاتى يوركلِليك و توبا اِتْمَزِلِيك بيلَن
 باشينگدان اينجَك غاضابى جَمْلِيرْسِينگ. بو جِزا خودايِينگ
 عادالَتلى حُكُومِينِگ آيان بُلْجاق گونونده بَرِلَر. ۶ شُل
 گون خوداى هَر كِيمَه اِدِن ايشينه كُرَه جِزا پَرِر. ۷ خودايدان
 بِيَكْلِيك، حُرْمَات و اَلْمَزِلِگى أَغْتارِپ، هَميشَه ياخشيليق
 اِدِنلَرَه اَل اِبْدى ياشايِشى پَرِر. ۸ اِمَّا اَز خايِرِينى كُرلَرِينلَر
 و حاقِيقَاتِي رَد اِدِپ، يامانلِغِينگ ايزينا دوشينلَر بُلَسَا
 قاهر-غاضابا دوچار بُلارَلار. ۹ يامانلِيق اِدَين هَر بِير آداما: اَوَّل
 يهوديلَرَه، سَنگرا يهودى دَللَرَه قِنْچِيلِيق و عاذاب بُلار. ۱۰ اِمَّا
 ياخشيلِيق اِدِن هَر بِير آداما: اَوَّل يهوديلَرَه، سَنگرا يهودى
 دَللَرَه بِيَكْلِيك، حُرْمَات و راحاتلِيق بُلار، ۱۱ سَبَبِي خوداى
 طارافدارلِيق اِدَين دَلدِر.

۱۲ شَرِيعَاتْسِيز كُونَه اِدِنلَرِينگ هِمَسى، شَرِيعَاتْسِيز هَم
 هَلَك بُلار. و شَرِيعَاتَا كُرَه كُونَه اِدِنلَرِينگ هِمَسى،
 شَرِيعَات طارافِيندان هَم حُكُوم اِدِيلَر. ۱۳ چونكى خودايِينگ
 حُضُورِيندا شَرِيعَاتِي دِينگِلِينلَر دَل-ده، اُنْى بَرَجَاي اِدِنلَر
 تاقوالى حاساپلانياندير. ۱۴ شَرِيعَات يهودى دَللَرَه پَرِلَمْدى.

إِتمَلیدیْریس؟ اِلَبْتَه، یُق! یُنَه کَبیر آداملار مَن اِدیل شِیلَه زاتلاری اُردیرمیشیم دِیْپ، مانگا تَهْمَت بارینی اوردولار. شِیلَه تَهْمَتچیلرینْگ مَحْکوم بُلماغی قاتی عادالاتلیدیر.

هَمِلر گونَه کَرْدیر

۹ اُنْدا نَمَه، بیز یهودیلر بیلکی مِلْتلِرْدَن قاویمی؟ اصْلا قاوی دَلدیریس! یهودیلرینْگ-ده، باشْغا مِلْتلِرینْگ-ده گونَه نینْگ اَشاغیندایْغی بارادا اُنْگ ایدیدیق آخیرین. ۱۰ مُقَدَّس یازغیلاردا هَم شِیلَه یازیلانْدیر:

«دُغری آدام یُق،

یُق یکه بیر-ده.

۱۱ دوشونین اصْلا یُق،

خودایی آغتریان-دا یُق.

۱۲ اَلارینْگ هَمْسِی دُغری یُلْدان چیقْدی،

و هَمْسِی بیللیکده باطیل بُلْدی.

یاخشیلیق اِدین یُق،

یُق یکه بیر-ده.

۱۳ اَلارینْگ بُعازی آچیق قایردیر،

اَلار اَلدایاندیرلار.

دیللرینْدَه بیلان زَهْری باردیر.

۱۴ آغیزلاری فارغیشْدان و آجی سُرْدَن دُلودیر.

۱۵ آیاقلاری قان دُکْمْگه هاوُلُغیانْدیر.

۱۶ یُللارینْدا ویرانچیلیق و بِلالار باردیر.

۱۷ پاراحتالیق یُلْی نَمْدیر، اَلار بیلین دَلدیر.

۱۸ اَلار خودایْدان اصْلا قُرْقمایارلار.»

۱۹ یُنَه هَر آغیز باغلانِیپ، بوتین دونیَه خودایینْگ مَحْکومِیْتِنَه سِزاوار بُلار یالی، شَرِیغاتینْگ ایدانلارینْگ بارینی شَرِیغات اَشاغینداقیلارا ایدیانْدیغینی ایندی بیلیریس. ۲۰ شِیللیکده، شَرِیغاتینْگ تابشیرِیقلارینی بَرْجای اِتمِگینْگ اوستو بیلن خودایینْگ حوضورینْدا هِیچ کیم آقلانِیپ بیلْمز.

حاساپلانمازْی نَمَه؟ ۲۷ سونْتَسِیز بُلْسا-دا، شَرِیغاتینْگ حُکوملِرینی بَرْجای اِدینْ آدام سِنِی مَحْکوم اِتمِزْی؟ سَبْی سِن مُقَدَّس یازغیلارا اِیه بُلُپ، سونْتَلِی بُلْسانْگ-دا، شَرِیغاتی پُزْیارسینْگ آخیرین! ۲۸ چونْکی داشْقی گُرنوشینَه گُره یهودی گُرونِینْ هَر کِس یهودی دَلدیر، بَدْنْدکی هَر سونْت-ده حاقِیقْی سونْت دَلدیر. ۲۹ یُق، یورْکْدن یهودی بُلان آدام حاقِیقْی یهودیدیر. شَرِیغاتا گُره دَل-ده، مُقَدَّس رُوحا گُره یورْکْدن بُلان سونْت حاقِیقْی سونْتدیر. حاقِیقْی یهودینْگ اُوْگوسْی آداملاردان دَل-ده، خودایْدانْدیر.

خودایینْگ و فادارلیغی

۳ شِیللیکده، یهودی بُلماغینْگ نَمَه پیداسی بار؟ و سونْتلِیمِگینْگ نَمَه پیداسی بار؟ ۲ یهودی بُلماغینْگ پیداسی کَنْدیر! سَبْی خودایینْگ سُرْلی اَوْل یهودیلره امانات بَرِیلْدی. ۳ اَلارینْگ کَبیرلِرینْگ خودایا و فادار بُلْمانْدیغی هَمِلره معلیمْدیر. یُنَه اَلارینْگ بیوفالِیغی اُنْدا خودایینْگ و فادارلیغینی باطیل اِدرْمی نَمَه؟ ۴ اصْلا اِتمْز! هَمّه آداملار یالان اَیتْسادا خودای هِیچ هاچان یالان اَیتْماز. سَبْی مُقَدَّس یازغیلاردا خودای بارادا:

«شُونْگ اوچین سِن کِپْلنِیْگده حاقِلیسینْگ،

و قاضیلِیق اِدینْگده، اوستون چیقانْسینْگ»

دِیْپ یازیلانْدیر.

۵ یُنَه بیزینْگ هَمّه دُغری دَلدیْگیمِیز خودایینْگ دُغروْلِیغینی خاص اَشْکر اِدینْ بُلْسا، مونْگا نَمَه دِیْریس؟ اینسانلارینْگ شِیلَه اَیتْماقلاری مومکین: خودای اَز غاضابینی باشیمِیزْدان ایندِرْنده، بیز باباتدا عادالاتسِیزلیق اِدِرْمِیکه؟ ۶ اِلَبْتَه، یُق! خودای عادیلْدیر. اِگر شِیلَه بُلْماسا، خودای دونیَه نِی نَدِیپ قاضیلِیق اِدِیپ بیلر؟ ۷ یُنَه مَنینْگ یالانلیْغیمِینْگ اوستو بیلن خودایینْگ دُغروْلِیغی خاص اَشْکر بُلُپ، اُنونْگ بَیْکِلیْگی آرْتیان بُلْسا، مَن بیر گونَه کَر حُکْمونْدَه مَحْکوم اِدِیلمِیْمی نَمَه؟ ۸ یاششیلِیغی آرْتدیرْماق اوچین، بِلْکی، بیز یامانلیق

ناظریندا یاخشی ایشلرینینگ اوستو بیلن آقلانان بلسا، اُندا، دُغرودان-دا، قووانپ بیلردی، اِما خودایینگ اُونده دَل. ۳ چونکی مُقادّس یازغیلاردا: «ابراهیم خودایا ایمان گتیردی و خودای اُنی تاقوالی حاساپلادی» دیپ یازیلاندير. ۴ ایشلین آدم از چکن زحمتی اوچین حاق آلیاندير، بو سوغات دَلدير. ۵ اِما خودایسیزلاری آقلایان خودایا ایمان گتیرین آدم هیچ ایش اتمسه-ده، ایمان گتیریندیگی اوچین خودایینگ حوضوریندا آقلانیاندير. ۶ اینه، یاخشی ایشلری اتمسه-ده، خودای طارافیندان آقلانان آدمی داوود هم خوشوقت حاساپلاپ، شيله دیتر:

۷ «خاطالاری باغیشلانان و گونه لری اُرتولن آداملار

نهیلی خوشوقت!

۸ خودای طارافیندان گونه لی حاسابا آلینمایان آدم

نهیلی خوشوقت!»

۹ اُندا بو خوشوقتلیق دینگه سوتلیرله دگیشلیمیدیر؟ یا-دا سوتسیرلره هم دگیشلیمیکه؟ اُزال آیدیشیمیز یالی، خودای ابراهیمینگ ایمانی اوچین اُنی تاقوالی حاساپلادی. ۱۰ اِگر شيله بلسا، خودای هاچان تاقوالی حاساپلادی؟ سوتلنمکمی یا-دا سوتلننن سَنگ؟ یق، سَنگ دَل-ده، اُنک تاقوالی حاساپلادی! ۱۱ ابراهیم سوتلنمکمه ایمان گتیردی، سوتتی بلسا ایمانینگ اوستو بیلن آلان آقلانماسینینگ مهوری حکمونده قابول ایدی. شیدپ، ابراهیم سوتسیرلیکده ایمان گتیرپ، تاقوالی حاساپلانان هر بیر آدمینگ آتاسی بُلدی. ۱۲ شيله-ده، آتامیز ابراهیم سوتلیرینگ هم آتاسیدیر. یُنه شيله سوتلیرینگ ایمانی ابراهیمینگ سوتلننن اُزال ایمان گتیریشی یالی بُلمالیدیر.

۱۳ خودای ابراهیم و اُنونگ نسلینه دوننه نی میراث برمگی واعدا پردی. بو واعدا ابراهیم شریغاتی برجای اِندیگی اوچین دَل-ده، ایمان گتیرپ، خودایینگ ناظریندا تاقوالی حاساپلانانیدیگی اوچین پرلیدی. ۱۴ چونکی شریغاتی برجای اِدنلر دوننه نی میراث آلقاق بلسالار، اُندا ایمان بیدرک و واعدا باطلیل بُلاردی. ۱۵ سَبی بو شریغاتینگ پُزولماغی

ترسینه، بو شریغاتینگ اوستو بیلن آدم اُزونینگ گونه لیدیگینه قاوی بیلر.

ایمانینگ اوستو بیلن آقلانماق

۲۱ یُنه ایندی خودای آقلانمانینگ شریغاتا دگیشلی دَل یُلونی گُرکُردی. بو یُل بارادا ثورات و پیغامبارلارینگ یازغیلاری هم شاهاتلیق اِدر. ۲۲ عیسی مسیحه ایمان گتیرمگینگ اوستو بیلن همه ایماندارلار خودایینگ حوضوریندا آقلانیانديرلار. شو باباتدا آداملارینگ آراسیندا هیچ تَفَوتی یُقدور. ۲۳ سَبی همِلر گونه اِدیپ، خودایینگ بیکلیگینه یتمکدن محروم بُلدولار. ۲۴ یُنه اُلا خودایینگ مرجمتینینگ اوستو بیلن مُفت آقلانديلار و عیسی مسیحینگ اوستو بیلن گونه لیرینگ جزاسیندان آزاد اِدیلدیلر. ۲۵-۲۶ خودای اُز عادالترینی گُرکُرمک اوچین عیسی مسیحی قربانی حکمونده ایبرپ، اُنونگ دُکولن قانینینگ اوستو بیلن ایمان گتیریلری اُزی بیلن یاراشدیردی. خودای اُزالقی زاماندا اِدیلم گونه لردن گچدی. ایندی بلسا عیسی مسیحه ایمان گتیرین هر کسی آقلایار. و شیدپ، اُل اُزونینگ عادالاتلیدیغینی تاصدیق اِدر.

۲۷ ایندی قووانماغا باهانامیز قالدیمی نمه؟ اصلا قالان دَلدير! بو هایسی شریغاتا گُره شيله بُلدی؟ تابشیرقلاری برجای اِدیلملی شریغاتا گُرمی؟ یق، ایمان شریغاتینا گُره شيله بُلدی. ۲۸ بیز آداملار شریغاتی برجای اِتومگینگ اوستو بیلن دَل-ده، ایمانینگ اوستو بیلن آقلانیانیدیغینی بیلیریس. ۲۹ اُندا خودای دینگه یهودیلرینگ خوداییمی؟ اُل باشغا میلترلرینگ هم خودایی دَلمی نمه؟ اِلته، اُل باشغا میلترلرینگ هم خودایی. ۳۰ سَبی یکه خودای باردیر. اُل سوتلیرلی-ده و سوتسیرلری-ده ایمانینگ اوستو بیلن آقلایاندير. ۳۱ اُندا نمه؟ ایمانینگ اوستو بیلن شریغاتی باطلیل اِدریسمی؟ اصلا یق! دُغورسی، بیز اُنی قاییملا یاریس.

ابراهیمینگ ایمانی

اُنسَنگ، بَدنه گُره حاساپلانان جَدیمیز ابراهیم باباتدا نمه آیدپ بیلیریس؟ ۲ اِگر ابراهیم خودایینگ

۴

هم اومیدی دُرْدِندِیگینی بیلیرِس. ^۵ شِیلَه اومید بیزی اوتاندیرماز، سِبی بِلِن مُقَدَّس روحونگ اوستو بیلِن یورگیمیز خودایینگ سِیگوسیندِن دُلُوب-آقیار.

^۶ بیزینگ اُرومیزی آقلاماغا گویجومیز یُقا، عیسی مسیح بِلِنِ وقتیندا بیز خودایسیزلار اوچین اُلدی. ^۷ حتّی تاقوالی آدام اوچین اُلْمْگه تاییار آدامی تاپماق قیندیر. یُنه کیم بیلیر، بِلْکی، یاخشی آدام اوچین اُلُوب بیلجگینگ تاپیلماغی-دا مومکین. ^۸ اِما عیسی مسیح هِنیز گونَه کَرکک، بیزینگ اوچین اُلدی. شیدپ، خودای بیزه بُلان سِیگوسینی گُرْکزدی. ^۹ شُنْگا گُرْه-ده، مسیحینگ قانی بیلِن آقلانان بُلْسا، اُنونگ اوستو بیلِن خودایینگ غاضابیندان نجات تاپجاغیمیز هم گورْونگسیزدیر. ^{۱۰} چونکی دوشمانقاق اُغلونینگ اُلومینینگ اوستو بیلِن خودای بیلِن یاراشان بُلْسا، ایندی یاراشانیمیزدان شُنْگ اُنونگ یاشایشینینگ اوستو بیلِن نجات تاپیلجاغیمیز هم گورْونگسیزدیر. ^{۱۱} موندان باشغا-دا، بیز خودایینگ تانگَریمیز عیسی مسیحینگ اوستو بیلِن اِدِن ایشلرینه بَگنیرِس، سِبی اُل بیزی خودای بیلِن یاراشدیردی.

آدام آتانینگ اوستو بیلِن اُلوم، عیسی مسیحینگ اوستو بیلِن یاشایش

^{۱۲} بیر اینسان، یَعنی آدام آتانینگ اوستو بیلِن گونَه دونیه گیردی و گونَه‌نینگ اوستو بیلِن اُلومینگ گِلْمِگینه سِپ بُلدی. اینسانلارینگ هِمْسِی گونَه‌لی بُلانی اوچین، اُلوم هم اُلارینگ آراسیندا یایراپ باشلادی. ^{۱۳} گونَه شریغات بَرِلْمَکَه-ده دونیه‌ده باردی، یُنه شریغاتینگ بُلْماق پَرینده گونَه حاسا با آلبنمایار. ^{۱۴} مونگا باقمازدان، آدام آتادان باشلاپ موسی چنلی یاشانلار آدام آتانینگق یالی گونَه اِتْمِسلر-ده، اُلوم اُلارینگ اوستوندِن حُکوم سوردی. آدام آتا بَلّی بیر درجه‌ده اُزوندِن شُنْگ گِلْمِلی آدامینگ، یَعنی عیسی مسیحینگ نمونه‌سی بُلدی.

^{۱۵} اِما خودایینگ ناغما ت بِن مَرِجْمَتینی آدام آتانینگ گونَه‌سی بیلِن دَنگْشدیرپ-ده بُلماز! چونکی بیر آدامینگ گونَه‌سی کِن آداملاری اُلومه دوچار اِتدی. باشغا بیر

خودایی غاضابلاندیریار. اِما شریغاتینگ بُلْماق پَرینده شریغات یُماقْلِق-دا یُقدور. ^{۱۶-۱۷} شُنْگا گُرْه-ده، بِلِن واعدانی ایمانینگ اوستو بیلِن اَلِپ بُلاندر. واعدای مَرِجْمَتلی سُوغات بُلُوب، ابراهیمینگ هِمّه نسلینه - دینگه شریغاتا ایه بُلانلارا دَل، شِیلَه بُلْسا ابراهیم یالی ایمان گِئیریلرینگ بارینا دِگیشلیدیر. مُقَدَّس یازغیدا خودایینگ ابراهیم: «سِنی کِن مِلّتْلرینگ آتاسی اِتدیم» دیشی یالی، ابراهیم خودایینگ نظاریندا هِمْمِیزینگ آتامیزدیر. سِبی اُل اُلُوری دیرلدِن و یُق زاتلاری بارلیغا چاغیریان خودایا ایمان گِئیردی. ^{۱۸} خودای ابراهیم «سِنینگ سانسیز نسلینگ بُلار» دِیپ آیدیددی. شُونْگ اوچین-ده، ابراهیم کِن مِلّتْلرینگ آتاسی بُلْماغا هِیچ اومیدینینگ قالماندیغینا باقمازدان، ایمانی سِپلی اومیددان دوشمَدی. ^{۱۹} اُل یاشینینگ یوزه قُلا یلاپ، بیلینده قوواتینینگ قالماندیغینا و سارانینگ دُغروب بیلْمِندِیگینه باقمازدان، ایمانیندا قاوشامادی. ^{۲۰} خودایینگ بِن واعداسی پَرینه پِتْجکدِیگینه ایمانسیزلِق بیلِن شِک اِتمَدی. ترسینه، ایماندا قایم دورُوب، خودایی بیکْلندیردی. ^{۲۱} اُل خودایینگ اُز بِن واعداسیندا وِفالیدِیغینا قاتی ایناندی. ^{۲۲} اینه، شِیلَه ایمانی اوچین خودای «اُنی تاقوالی حاساپلادی.» ^{۲۳} بو سُرْلر «تاقوالی حاساپلادی» یکه ابراهیم دِگیشلی دَلدیر. ^{۲۴} بو بیزه، یَعنی تانگَریمیز عیسی مسیحی اُلومدِن دیرلدِن خودایا ایمان گِئیرپ، تاقوالی حاساپلانیانلارا هم دِگیشلیدیر. ^{۲۵} عیسی مسیح بیزینگ گونَه‌لریمیز اوچین اُلومه تابشیریلیپ، خودایینگ نظاریندا آقلانیلماغیمیز اوچین دیرلدیددی.

اینسان بیلِن خودایینگ آراسینداقی یاراشیق

شِیلْیکده، بیز ایمانیمیز بیلِن آقلانیپ، تانگَریمیز عیسی مسیحینگ اوستو بیلِن خودای بیلِن یاراشدِیق. ^۲ عیسی مسیح بیزه خودایینگ مَرِجْمَتینینگ قاپسینی آچپ بَرْدی. بیز ایمانینگ اوستو بیلِن بو مَرِجْمته بیریکیشپ، قایم دورُوس و خودایینگ بیکْلِگینه شَرِیک بُلْجاقدِیغیمیزا اومید باغلاپ بَگنیرِس. ^۳ دینگه مونگا دَل، اُندان باشغا قینچیلقلاریمیزا هم بَگنیرِس، سِبی قینچیلقلارینگ جیدام گِئیرِندِیگینی ^۴ و جیدامینگ شَخْصیتی بَجْرِن و شَخْصیت

آدامینگ، یعنی عیسی مسیحینگ مَرَحْمَتینِگ اوستو بیلن بُلسا کَن آداملار خودایینگ بو ناغماتینی بُلدان-بُل آلدی. ۱۶ هاووا، خودایینگ ناغمات برن مَرَحْمَتی آدام آتانینگ گونه سی یالی دلدیر. سَببی بیر گونه جزالاندیریلپ، مَحکوم اِدیلْمه سزاوار اِتدی. اِمّا کَن گونه لِرْدن سَنگ ناغمات برلن مَرَحْمَت اَقْلانمانی گِئردی. ۱۷ چونکی بیر آدامینگ گونه سینینگ اوستو بیلن و شُل آدامینگ اوستو بیلن اَلوم حُکوم سوروپ باشلادی. اِمّا خودایینگ اِنْدازاسیز مَرَحْمَتی بیلن اَقْلانما ناغماتینینگ بُلوغینی اَلانلارینگ باری ایندی بیر آدام، یعنی عیسی مسیحینگ اوستو بیلن اِبدی یاشایشدا حُکوم سوررلر. ۱۸ شیللیکده، بیر آدامینگ گونه سی اوچین هَمّه اینسانلارینگ مَحکوم بُلماغا دوچار بُلشی یالی، بیر آدامینگ تاقوالی ایشینینگ اوستو بیلن-ده هَمّه اینسانلارا یاشایش برن اَقْلانما گلدی. ۱۹ بیر آدامینگ موطیعسیزلیغینینگ اوستو بیلن کَن آدامینگ گونه کَر بُلشی یالی، بیر آدامینگ موطیعلیغینینگ اوستو بیلن هَم کَن آدام تاقوالی بَلار. ۲۰ گونه نینگ اَشکَر بُلماغی اوچین، شَریغات آرا گِئردی. یَنّه آداملار گونه نی کَنْدن-کَن اِتدیگیچّه، خودایینگ مَرَحْمَتی خاص-دا اَرْتدی. ۲۱ اُزال گونه حُکومرانلیق سوروپ، هَمّی اَلوم طارافا اَکیتیردی، ایندی بُلسا خودایینگ مَرَحْمَتی حُکومرانلیق سوریر. شُنْگا گَرّه-ده، بیز اَقْلانپ، تانگیمیز عیسی مسیحینگ اوستو بیلن اِبدی یاشایشا اِیه بُلدوق.

۶

اُنْدا نَمّه، خودای اَز مَرَحْمَتینی بیزه کَنْدن-کَن گَرکُرسین دِیپ، گونه اِدیرمِلمی نَمّه؟ ۲ اِلِیْتّه، یُق! بیز گونه باباتدا اُلْدوک آخیرین. اُنْسَنگ نَهیلی گونه ایچینده یاشاپ بیلرِس؟ ۳ یا-دا سیز تَعْمید برِیلمِگینگ اوستو بیلن عیسی مسیح بیلن بیرلشپ، ایندی اُنْونگ اَلومینه شَریک بُلیناندیغیمیزی بیلْمِگیزی نَمّه؟ ۴ هاووا، بیز تَعْمید برِیلمِگینگ اوستو بیلن عیسی مسیح بیلن اَلوپ، جایلانْدیق. شُنْگا گَرّه-ده، آتانینگ بَییک قودراتینینگ اوستو بیلن مسیحینگ اَلومْدن دِریلشی یالی، بیز هَم تَرّه یاشایشا اِیه بُلپ بیلرِس. ۵ اِگر بیز مسیحینگ اَلومینه اُنْونگ بیلن بیرلش بُلْسا، اُنْدا دِریلشینه-ده اُنْونگ بیلن بیرلشِرِس. ۶ موندان بَیَلک گونه نینگ قولی بُلماز یالی، بیز کُهنه طِبْغایمیزینگ عیسی مسیح بیلن صلیبه چوینلندیگینی

تاقوالیغینگ قوللاری

۱۵ ایندی نَمّه؟ بیز ایندی شَریغاتینگ ایختیاریندا دَل-ده، مَرَحْمَتینگ ایختیاریندا دِیپ، گونه اِدیرمِلمی نَمّه؟ اِلِیْتّه، یُق! ۱۶ اُنْدا سیز اَزونگیزی کیمینگ موطیعلیغینا تابشیرسانگیز، شُنْونگ-دا قولونا اُورولیندیگینگیزی بیلْمِگیزی نَمّه؟ اَلومه اِلْتِن گونه نینگ قولی، یا-دا تاقوالیغا اِلْتِن موطیعلیغینگ قولی بُلپ بیلرْسینگیز. ۱۷ هاووا، سیز گونه نینگ قولودینگیز، یَنّه خودایا شوکور، قاپول اِدِن تَعْلیماتینگیزا یورکدن موطیع بُلدونگیز، ۱۸ گونه نینگ ایختیاریندان آزاد اِدیلپ، تاقوالیغینگ قوللاری بُلدونگیز. ۱۹ سیزینگ اینسان ناتوانلیغینگیزی ناظارا اَلپ، سیزه سادا سُرلر بیلن آیدیارین: سیز اُزال اَزونگیزی تَلْکَه لیگه و گیتدیگیچّه آرتیان یامانلیغینگ قولوغینا تابشیریدینگیز. ایندی بُلْسا اَزونگیزی مُقَدّس یاشایشا اِلْتِن تاقوالیغینگ قولوغینا تابشیرینگ. ۲۰ سیز گونه نینگ قوللاریقانگیز، تاقوالیغی برجای اِتْمَکدن آزادینگیز. ۲۱ اُزال اِدِن ایشلرینگیزدن،

هَم بِلْمَزْدِم. ^۸ گونَه بُلْسَا بو حُكُومِدِن اَز پِداَسِنی
اَعْتَارِیپ، مَنی هِر هِیَلی اَچْگُرْلِیگی قَاوی گُرْکَزْدِردی.
چونکی شَرِیغَاتِیَنگ بُلْمَادِیق پَرِیْنده گونَه اُلُودِر. ^۹ مَن
شَرِیغَات پَرِیْلْمَنکَه دِیرِیدِم. اِمَّا شَرِیغَات پَرِیْلِدِن سُنْگ گونَه
دِیرِلدی و مَن اُلُودِم. ^{۱۰} هاووا، مانگا یاشایِش پَرْمَلی شَرِیغَات
مَنِیَنگ اُلْمِگِمَه سَبْ بُلْدی. ^{۱۱} سَبْی گونَه شَرِیغَاتِیَنگ
حُكُومِی باهانا اِدِنِیپ، اَلْدَاوا سالدی-دا، اُنونگ اوستو بیلن
مَنی اُلُودردی. ^{۱۲} شِلِیْلِیک بیلن شَرِیغَات مُقَادِّسْدِر. اُنونگ
هِر بِر حُكُومِی هَم مُقَادِّس، عَادَالَتلی و قَاوِیدِر.

^{۱۳} اُنْدَا قَاوی زَات مَنِیَنگ اُلْمِگِمَه سَبْ بُلَایدِمی
نَمَه؟ اِلْبَتَه، یُق! گونَه قَاوی زَادِیَنگ اوستو بیلن مَنده
اُلُوم دُرْتدی و گونَه نِیَنگ حَاقِیْقِی طَبِیغَاتِی اِدِیل شِیْلَه
آیاَن بُلْمَالِیدی. شِیدِیپ، گونَه نِیَنگ نَدْرِجْدَه تِلْکَه دِیگی
شَرِیغَاتِیَنگ حُكُومِلَرِیَنیَنگ اوستو بیلن اَشْکَر بُلْدی. ^{۱۴} بِیز
شَرِیغَاتِیَنگ رُوحَانِیدِیغِیَنی بِلِیْرِس. یُنَه مَن نِفسَانِی بُلُوپ
گونَه نِیَنگ قَاوی حُكُومَنْده سَاتِیْلَانْدِیْرِیَن. ^{۱۵} مَن اَز اِدِیْنَلِرِیْمَه
اُزُوم دُوشُونْمُق، سَبْی حَالَايَان زَادِیْمی اِتْمَن، یِیْگَرِنِیَن
زَادِیْمی اِدِیْرِیَن. ^{۱۶} اِگَر مَن یِیْگَرِنِیَن زَادِیْمی اِدِیْن بُلْسَام،
اُنْدَا بو شَرِیغَاتِیَنگ قَاوِیدِیغِیَنی تَاَصْدِیْق اِدِیْرِیَن. ^{۱۷} اِگَر شِیْلَه
بُلْسَا، اُنْدَا اِدِیْنَلِرِیْمی مَن دَل-ده، مَنده مَسْکِن تُوْتَان گونَه
اِدِیْنْدِر. ^{۱۸} مَنده، هاووا، اِنِیْسَان طَبِیغَاتِیْمَا قَاوی زَادِیَنگ
یُقْدُوغِیَنی اَحِیْق بِلِیْرِیَن. سَبْی قَاوی اِشِلِرِی اِتْمِگَه اِیْسِلِیْگِم
بُلْسَا-دا، اَلَارِی عَمِل اِتْمِگی بَاشَارْمَايَارِیَن. ^{۱۹} مَن اِیْسِلِیْن
قَاوی اِشِلِرِیْمی اِتْمَن، تَرْسِیْنَه، یِیْگَرِنِیَن تِلْکَه اِشِلِرِیْمی
اِدِیْرِیَن. ^{۲۰} اِگَر اِیْسِلِیْمِیْنِیْمی اِدِیْن بُلْسَام، اُنْدَا اُنِی اِیْنْدی مَن
دَل-ده، اِیْچِیْمْدَه مَسْکِن تُوْتَان گونَه اِدِیْنْدِر.

^{۲۱} شِلِیْلِیکْدَه، مَن دُورْمُوشْدَا شِیْلَه قَانُونِیَنگ بَارْدِیغِیَنی
بِلْدِیْم: قَاوی اِشِی اِتْمِکْچِی بُلَان وَاقِیْتِیْمَا، مَنده یَاْمَانَلِیْق
حَضِر بُلْیَار. ^{۲۲} تَامَام قَالِیْم بیلن خُودَايِیَنگ شَرِیغَاتِیْنْدَان
لِذَّت اَلْسَام-دا، ^{۲۳} بَدِنِیْمِیَنگ اَعْضَاَلَارِی شُل قَانُونَا مَائِل
بُلْیَانْدِیغِیَنی گُرْیَرِیَن. بو قَانُون مَنِیَنگ دُوشُونْجَمْدْکی قَانُونَا
قَارْشِی اُورُوشِیپ، بَدِنِیْمْدْکی اَعْضَاَلَارِی گونَه قَانُونِیْنَا مَنی
اِسِیْر اِدِیْر. ^{۲۴} وَاخ، مَن بَاخْتِیْقَارَانِی دِیْسِنَه! اُلُومَه اِلْتِیْن بو
بَدِنِیْمِدِن مَنی کِیْم اَزَاد اِدِر؟ ^{۲۵} خُودَايَا شُکُور! اُل بِیزِی

یَعْنی اِیْنْدی اُوتَانِیَان اِشِلِرِیَنگِیْزِدِن نَمَه پِدا گُرْدُونْگِیْز؟
شِیْلَه اِشِلِرِیَنگ سُنْگی اُلُودِر. ^{۲۲} یُنَه اِیْنْدی گونَه نِیَنگ
اِیْخْتِیَارِیْنْدَان اَزَاد اِدِیْلِیپ، خُودَايِیَنگ قَاوی بُلْدُونْگِیْز.
مُونُونْگ نَتِیْجَه سِی مُقَادِّس یَاْشَاْمَاْقَلِیْق، سُنْگی بُلْسَا
اِدِی یَاْشَايِشْدِر. ^{۲۳} چونکی گونَه نِیَنگ جِزَاسِی اُلُوم،
اِمَّا خُودَايِیَنگ نَاغْمَاتِی بُلْسَا تَانْگِرِیْمِز عِیْسِی مَسِیْحِیَنگ
اوستو بیلن پَرِیْلِن اِدِی یَاْشَايِشْدِر.

شَرِیغَاتِیْنْدَان اَزَادَلِیْق

ای عزیزلر، سِیزه شَرِیغَاتِی بیلن آداملار حُكُومَنْده
آیدیارین. اُنْدَا سِیز بو شَرِیغَاتِیَنگ دِیْنْگَه دِیری آدَا
اَز حُكُومِیَنی یُرِیدِیْنْدِیْگِیَنی بِلْمِیَنگِیْزِیْمِی نَمَه؟ ^۲ مِیْثَال اُوجِیْن،
اَرْلِی آيَالِی نَاظَار اَکِیْنْگ. اُل اَرِی دِیریْکَه، بو شَرِیغَاتِیْنَا گُرْه
اُنْگَا باغْلِیدِر. اِمَّا اَرِی اُلْسَه، اُل نِیْکَا ح شَرِیغَاتِیْنْدَان اَزَادِدِر.
^۳ اِگَر آيَال اَرِی دِیریْکَه بَاشْغَا بِیْر اَرَه بَارْسَا، بو زِیْنَاکَرْلِیْکْدِر.
اِمَّا اَرِی اُلْسَه، اُل شَرِیغَاتِیْنْدَان اَزَادِدِر، بَاشْغَا اَرَه بَارْسَا
هَم زِیْنَاکَر حَاسَاپْلَانْمَايَانْدِر. ^۴ اِیْ عَزِیْزَلِرِیْم، سِیز بَابَاتْدَا
هَم شِیْلِدِر. سِیز عِیْسِی مَسِیْحِیَنگ اُلُومِیْنِیَنگ اوستو بیلن
شَرِیغَات اُوجِیْن اُلُوسِیْنْگِیْز. خُودَايَا یَاخْشِی اِشِلِرِیَنگِیْزِیَنگ
حَاصِلِیْنی گِتِیْر یَالِی، سِیز اِیْنْدی بَاشْغَا بِیْرِیْنَه، یَعْنی اُلُومِدِن
دِیْرِلِن عِیْسِی مَسِیْحَه بَاغْلِیْسِیْنْگِیْز. ^۵ بِیز اِنِیْسَان طَبِیغَاتِیْمِزَا
گُرْه یَاْشَايَارْقَاق، بو شَرِیغَات بِیزِیَنگ بَدِن اَعْضَاَلَارِیْمِزْدَا
گونَه لِی هُوسِلِرِی تُوْرُوزِیَارْدِی. بو هُوسِلِر بِیزِی گونَه لِی اِشِلِرِی
قَاوی گُرْکَزْدِریپ، اُلُوم حَاصِلِی گِتِیْرْدِی. ^۶ اِمَّا بِیز اُزُومِیْزِی
دَانْگِلْمَاقْدَا سَاقْلَان شَرِیغَات بَابَاتْدَا اُلُوپ، اُنْدَان اَزَاد
اِدِیْلْدِیْک. بِیز اِیْنْدی شَرِیغَاتَا مَوْطِیْع بُلَان کُھْنَه یِلْلاْرَا گُرْه
دَل-ده، شِیْلَه بُلْسَا مُقَادِّس رُوحُونْگ اِیْزِیْنَا دُوشُوپ تَرَه یِلْلاْرَا
گُرْه خُودَايَا خِیْدَمَات اِدِیپ بِلِیْرِس.

گونَه بیلن چِکِلِشْمِک

^۷ اِیْنْدی نَمَه آیدَايِلِیْنْگ؟ شَرِیغَات گونَه زَاتْمِی نَمَه؟
اِلْبَتَه، یُق! یُنَه بو شَرِیغَات بُلْمَادِیق بُلْسَا، مَن گونَه نِیَنگ
نَمْدِیْگِیْنی-ده بِلْمَزْدِم. شَرِیغَات: «بَاشْغَانِیَنگ زَادِیْنَا گُرْ
تِیْکِمَه» دِیْیپ اَیْتَمَادِیق بُلْسَا، مَن مُونُونْگ گونَه دِیْگِیْنی

دیرلډن خودای حتّی فانی بدنلرینگیزه-ده یاشایش برر. اُل مونی سیزده یاشایان روحونینگ اوستو بیلن ادر.

۱۲ شنگا گره-ده، ای عزیزلر، بیز ایندی اینسان هوسلرینینگ ایسلگرینه گره یاشاماغا برگیلی دلدیریس. ۱۳ اگر سیز اینسان هوسلرینینگ ایسلگرینه گره یاشاسانگیز، اُرسینگیز. اِما اینسان هوسلرینینگ تلکه ایشلرینی روحونگ گویجینینگ اوستو بیلن یُق اِتسینگیز، یاشارسینگیز. ۱۴ سببی خوداینینگ روحونینگ طرافیندان هِدایت بُلیان آداملار خوداینینگ فرزندلریدیر. ۱۵ خودای بیزه اُز روحونی پردی، اُل مونی قایتادان قول بُلپ، فُرقودا یاشاماغیمیز اوچین دَل، شِیلَه بُلسا اُنونگ فرزندلری بُلپ، روحونگ اوستو بیلن «آبا،* آتا» دیپ چاغیرماغیمیز اوچین اِتدی. ۱۶ شُل روح بیزینگ روحومیز بیلن بیرلیکده خوداینینگ فرزندلریدگیمیزه شاهادات بریر. ۱۷ شیللیکده، اگر فرزندلری بُلان بُلساق، اُندا میراثداری هم بُلیاندریس. خوداینینگ میراثدارلاری بُلیان بُلساق، اُندا عیسی مسیح بیلن هم میراثدار بُلیاندریس. بیز عیسی مسیحینگ گُرن عاذاپلارینا شریک بُلیان بُلساق، اُندا اُنونگ بیکلیگینه هم شریک بُلاریس.

قینچیلیقلار و گِلجگینگ بیکلیگی

۱۸ مینینگ فیکریمچه، شو وقتقی قینچیلیقلاریمیزی بیزه آیان بُلجاق گِلجگی بیکلیک بیلن دنگشدیرپ-ده بُلماز. ۱۹ خوداینینگ اُز فرزندلرینینگ بیکلیگینی آیان اِتجک وقتینا هممه یارادیلش هم صایرسیزلیق بیلن قاراشیار. ۲۰-۲۱ سببی یارادیلش اُز ایسلگینه گره دَل-ده، خوداینینگ ایسلگینه گره پوچلیغا موطیع بُلپدی. ایندی بُلسا خوداینینگ فرزندلرینینگ بیکلیگینه قاوشان وقتیندا یارادیلش اُزونینگ هم چویریمه لَعَتیندن آزاد اِدیلپ، شُل بیکلیگه قاوشارین دیپ اومید ادر. ۲۲ بیز هممه یارادیلشینگ شو وقتا چنلی آخی-ناله چکیپ، چاغا دُغورما دردلر یالی درد چکیندیگینی بیلیریس. ۲۳ دینگه بیر یارادیلش دَل-ده، شِیلَه بُلسا خوداینینگ روحونینگ اُولکی میوه سی بُلان بیز هم ایچیمیزده آخی-ناله چکیریس. سببی بیز اُزومیزینگ اُغولغا آلنپ، بدنیمیزینگ چویریمدن آزاد اِدیلیمگینه صایرسیزلیق بیلن قاراشیاریس.

تانگرمیز عیسی مسیحینگ اوستو بیلن آزاد ادر! شونلوقدا، دوشونجَم بیلن خوداینینگ شریغاتینا قولوق اِتسم-ده، اینسان طبعیاتیمَا گره گونه قانونینینگ قولودیرین.

یاشایش برین روح

شیللیکده، عیسی مسیحه دگیشلی بُلانلار ایندی اصلا محکوم بُلماز. ۲ سببی یاشایش برین روحونگ قانونی بیزی عیسی مسیحینگ اوستو بیلن گونه نینگ و اَلومینگ قانونیندان آزاد اِتدی. ۳ شریغات اینسان هوسلریمیزینگ چاره سیندن گلیپ بیلْمَنسَنگ، بیزی آزاد اِدپ بیلْمَدی. شریغاتینگ باشامادیق ایشینی خودای پرینه یتیردی. خودای دونه دکی گونه سبپلی اُز اُغلونی بیر گونه کر اینسان کیمین ایپردی-ده، اُنونگ اوستو بیلن گونه نی محکوم اِتدی. ۴ خودای مونی شریغاتینگ عادالاتلی ایسلگرینینگ بیزده برجای بُلماغی اوچین عَمَل اِتدی. شونلوقدا، بیز ایندی اینسان هوسلریمیزه گره دَل-ده، روحا گره یاشایاریس. ۵ چونکی اینسان هوسلرینه گره یاشایانلار بو هوسلرینینگ حالایان زاتلاری بارادا فیکر ادرلر. اِما روحا گره یاشایانلار بُلسا اُنونگ حالایان زاتلاری بارادا فیکر ادریدیر. ۶ اینسان هوسلریندن دُرین فیکرلر آدمی اَلومه اِلتیر. اِما روحدان دُرین فیکرلر بُلسا یاشایش و پاراحتلیق بریر. ۷ اینسان هوسلریندن دُرین فیکرلر خودایا دوشماندیر. سببی اَلار خوداینینگ شریغاتینا موطیع دلدیر، اصلیندا موطیع بُلماغی هم باشاریان دلدیر. ۸ شونونگ اوچین-ده، اینسان هوسلرینه گره یاشایانلار، خودایی خُشَنود اِدپ بیلْمز.

۹ اگر خوداینینگ روحی دُغروان-دا قالبینگیزدا مسکن توتان بُلسا، سیز اینسان هوسلرینینگ ایختیاریندا دَلسینگیز، سیز روحونگ ایختیاریندا سینگیز. کیمده مسیحینگ روحی بُلماسا، اُل مسیحه دگیشلی دلدیر. ۱۰ اگر عیسی مسیح قالبینگیزدا مسکن توتان بُلسا، اُندا گونه سبپلی اَلَملی بُلسانگیز-دا، روح سیزه یاشایش برر، سببی سیز خوداینینگ حضوریندا اقلانانسینگیز. ۱۱ اگر عیسی مسیحی اَلومدن دیرلډنینگ روحی قالبینگیزدا یاشایان بُلسا، مسیحی اُولردن

«بیز هر گون سنینگ اوچین الدوریلیریس،
داماگی چالینجاق قیون یالی حاساپلانیاریس»
دیپ یازیلاندر.

۳۷ ینه بیز ازمیزی سنینگ اوستو بیلن بو قینچیلیقلارینگ
بارینی پنگیریس. ۳۸ سببی من نه اومینگ، نه-ده
یاشایشینگ، نه پریشده لرینگ، نه-ده جینلارینگ، نه
حضیرکی، نه گلیجکی یاغدایلارینگ، نه-ده هیچ بیر
گویچلرینگ، ۳۹ نه بیکیلینگ، نه-ده آشاقلیغینگ و
یارادیلان زاتلارینگ بیرینگ-ده بیزی تانگیمیز عیسی
مسیحینگ اوستو بیلن آیان بلان خودایینگ شیگوسیندن
آریپ بیلیمجکدیگینه قاتی اینانیارین.

خودایینگ سایلپ-سچن خالق

۹ مینگ اولی قایغیم، یورگیمده همیشلیک آغیریم بار.
مونونگ حاققاتدیغینا، یالان آیتمایاندیغیما عیسی
مسیحینگ آدیندان شاهات گچیرین. سز لیمه مقدس
روحونگ اوستو بیلن وجدانیم-دا شاهاتدیر. ۳-۴ هاووا، من
قانیبر دغانلاریم بلان یعنی اسرائیل خالقینینگ عیسی
مسیحین داش دوشنیدن، ازمینگ کعنته قالیپ، اارینگ
خاطیرینا مسیحین داش دوشمگه-ده راضی بلاریم. خودای
الاری اؤلیغا آلدی، اارا از بیکیلینگ بلی ادیپ، اار
بیلن عهد باغلاشدی. ال شیرغاتی و عیبادتخاندادی
خیدماتی اارا ایناندی، واعدالارینی هم اارا بردی. ۵ اار
بییک آتا-بابالاریمیزینگ نسلیدیر. عیسی مسیح هم اینسان
طبیغاتی یونچا االردان گلیپ چیقاندیر. هم زاتدان یقاری
بلان خودایا ایدی بیکیلک بلسون! آمین!

۶ من خودای از واعداسیندا دورمادی دییمق. سببی
اصلی اسرائیل بلانلارینگ باری حاققی اسرائیل دلدیر.
۷ ابراهیمینگ نسلیندن بلانلارینگ-دا باری اؤننگ حاققی
فرزندلری دلدیر. سببی مقدس یازغیلاردا: «سینگ آدینگ
اسحاقینگ نسلینینگ اوستو بیلن دوام ادر» دیپ
یازیلاندر. ۸ دییمک، ابراهیمینگ نسلیندن بلانلارینگ
بارینا خودایینگ فرزندلری دیپ بلماز. دینگه واعدای

۲۴ بیز نجات تاپیلانیمیز اوچین، ایندی بو اومیدیمیز باردیر.
ینه گزه گرونپ دوران اومید اصلا اومید دلدیر. گروپ دوران
زادینا اومید باغلایان آدام بارمی نمه؟ ۲۵ اکر بیز گرمین
زادیمیزا اومید باغلاساق، اندا صابیرلیق بیلن قاراشیاندریس.
۲۶ روح هم ایزلیگیمیزده بیزه کؤک بریر، سببی بیز
حتی نهیلی و نمه بارادا دغا اتملیدیگیمیزی هم بیلیمیزیس.
اما روحونگ ازی سز بیلن بیان ادیپ بلماجاق ناله لر
بیلن بیزینگ اوچین تولا ادر. ۲۷ اینسان یورگینی بارلایان
خودای روحونگ فیکرلرینه دوشونیدیر. سببی مقدس روح
خودایینگ ایسلگینه گزه اؤننگ خالق اوچین تولا ایدندیر.
۲۸ بیز خودایی سنینلر و اؤننگ ماقصادینا گزه چاغیریلانلار
اوچین هم زاد پیداسینا ایدیلندیگینی بیلیریس. ۲۹ چونکی
خودای الاری اؤوندن سایلپ-سچدی و «مینگ اؤلوما
منگرسینلر» دیپ، انگدن بلپ قیدی. ال مونی عیسی
مسیحینگ کن ارکک و ایال دغانلارینگ آراسیندا باشدادی
بلماگی اوچین عمل ایدی. ۳۰ خودای اؤنگدن بللیرینی
چاغیردی، چاغیرانلارینی اقلادی و اقلانلارینی بیکیلگه
گییندیدی.

خودایینگ شیگوسی

۳۱ بولاردان باشغا آیدارا زات قالدیمی نمه؟ خودای
بیز بیلن بلسا، کیم بیزه قارشی چیقپ بیلر؟ ۳۲ خودای
حتی از اؤلونی قایغیرمان، ائی بیزینگ گونه لیمیز اوچین
اؤمه تابشیران بلسا، اندا اؤننگ بیلن بیرلیکده بیلکی
زاتلارینگ بارینی هم باغیشلامازی نمه؟ ۳۳ خودایینگ
سایلپ-سچنلرینی عاییلاماغا کیم دگپ بیلر؟ هیچ کیم،
سببی الاری خودایینگ ایدل ازی اقلایار! ۳۴ بیزی کیم
محکوم ادیپ بیلر؟ هیچ کیم، سببی اؤپ دیرلن عیسی
مسیح خودایینگ ساغیندا اؤرپ، بیزینگ اوچین تولا ادر.
۳۵ بیز عاذاب و قینچیلیقلاری گرییس، جفالارا، آچلیغا،
محتجلیگه دوجار بلیاریس، خاطارا و اؤمه سزاوار ایدیلیریس.
اندا بولارینگ باری بیزی عیسی مسیحینگ شیگوسیندن
آریپ بیلریم نمه؟ ایته، یق! ۳۶ سببی مقدس یازغیلاردا:

مَرَحْمَتِ إِذْنَلَرِنَه اُز اولی بیکلیگینی بیلدیرمک اوچین
شیلَه صابیر-طاقاتلی بُلْیاندیر. ^{۲۴}خودایینک شیلَه مَرَحْمَتِ
إذْنَلَرِنینگ و چاغیرانلارینینگ آراسیندا دینگه یهودیلر دَل،
أندان باشغا میلْتلر هم باردیر. هاووا، بولارینگ آراسیندا بیز
هم باردیریس. ^{۲۵}خودای هوشع پیغامبارینگ اوستو بیلن شیلَه
دییر:

«مَنینگ خالقیم بُلْمادیغا "خالقیم" دییرین،
سُیگولی بُلْمادیغا "سُیگولیم" دییرین.
^{۲۶}ألارا: "سیز مَنینگ خالقیم دَلْسینگیز" دییلن یرده،
"سیز دیری خودایینک اُغوللاریسینگیز" دییلر.»

^{۲۷}إشعیا پیغامبار هم اسرائیل خالقی بارادا شونی اعلان
إتدی:

«اسرائیل خالقی دریا کِنارینداقی چَگه
یالی کَن بُلْسا-دا،
دینگه بیرنَجسی نجات تاپارلار.
^{۲۸}چونکی خودای اُز چیقاران حُکومینی
همّه یر یوزونده باسیم و گمیل یرینه یتیرر.»

^{۲۹}إشعیا پیغامبار هم اُنْگَدِن شولاری آیدیدی:

«اِگر حُکومران خودای
نسللریمیزی آمان قالدیرمادیق بُلْسادی،
شُدوم شَهر یالی بُلاردیق
و غَموره شَهره مَنگَزْدیک.»

اسرائیل خالقینینگ ایمانسیزلیغی

^{۳۰}أندا نَمه دییپ بیلیریس؟ خودایینک حوضوریندا
آقلانماغینگ ایزینا دوشمَدیک یهودی دَلْیر ایمانینگ
اوستو بیلن آقلانماغا یتدیلر. ^{۳۱}اسرائیل خالقی بُلْسا شریغاتی
برجای اِتمَگینگ اوستو بیلن آقلانماقچی بُلدی، یُنه مونی

گَرَه دُغولانلار ابراهیمینگ حاقیقی نسلِی حاساپلانیاندیر.
^۹چونکی: «بَلْین واقتدا دُلانپ گَلْنیمده، سارانینگ بیر
أغلی بُلار» دییلپ ابراهیم واعدای بریلپیدی. ^{۱۰}موندان
باشغا-دا، رِبْکانینگ اِکیز فرزندلری بیر آتادان، یَعْنی
جَدِّیمیز اسحاقدان دُغولوپدی. ^{۱۱-۱۲}یُنه اِکیز فرزندلر هَنیز
دُغولماقدا، هَنیز یامانلیق یا یاخشیلیق ایش اِتمَگه، خودای
رِبْکا «اولوسی کِبْچیسینه خیدمات اِدر» دییپ آیدیدی.
بو سُرلر سایلانپ-سَچیلْمَنینگ اینسان ایشلَرینه دَل-ده،
دینگه چاغیرانا باغلیدِغینی معلیم اِتمک اوچین آیدیلیدی.
^{۱۳}هاووا، مُقَدَّس یازغیلاردا: «مِن یعقوبی شیدوم، اِمّا
عیسوی ییگَرْنَدیم» دییپ یازیلاندیر.

^{۱۴}مونگا نَمه دییپلی؟ اُندا خودای عادالاتسیمی نَمه؟
إلْهَه، یُق! ^{۱۵}سَبْی اُل موسی: «مِن مَرَحْمَتِ اِذْنیمه
مَرَحْمَتِ و رَحْم-شِپاقات اِذْنیمه رَحْم-شِپاقات اِدرین» دییپ
آیدیدی. ^{۱۶}شُنونگ اوچین-ده، سایلانپ-سَچیلْمه آدامینگ
ایسلَگینه یا-دا تاقاَلْاسینا دَل-ده، خودایینک مَرَحْمَتینه
باغلیدیر. ^{۱۷}خودای مُقَدَّس یازغیلاردا مَصْرینگ فرعونینا:
«مِن اُز گویجومی سنده گُرْکُزپ، آدیمی همّه دونَه اعلان
اِتمک ماقصادی بیلن سنی پادشاه اِتدیم» دییپ آیدیدی.
^{۱۸}شِیلْلیکده، خودای ایسلَنینه مَرَحْمَتِ اِدر و ایسلَنینینگ
یورگینی قاتیدیار.

^{۱۹}أندا مَنْدِن: «اِگر شیلَه بُلْسا، اُندا نَمه اوچین خودای
آداملاری کَییر؟ اُنونگ ایسلَگینه قارشى چیقپ بیلْجک
بارمی؟» دییپ سُراماغینگ مومکین. ^{۲۰}هی آدام، خودایا
کپ قایتارار یالی، سن کیم بُلْوسینگ؟ هی-ده بَجْرلن زات
اُزونی بَجْرندِن: «نَمه اوچین مَنی بیلَه بَجْردینگ؟» دییپ
سُرپ بیلریمی؟ ^{۲۱}أندا کویزهچینینگ شُل بیر پالچیقْدان
ایسلَن قاینی: بیرینی مُهم ایشلر اوچین، بیلْکیسینی
هر گونکی ایشلر اوچین بَجْرْمَگه حاقی یُقمی نَمه؟
^{۲۲}خودای اُز قودراتینی گُرْکُزْمک اوچین، هَلْکچیلیگه لایق
بُلان آداملارینگ اوستونه غاضابینی دُکوپ بیلیر. یُنه اُل
اُزونی غاضابلاندیربان آداملارا اولی صابیر طاقاتلیق اِدَندیر!
^{۲۳}خودای اُزونینگ اُنْگَدِن بیکلیک اوچین تاییارلاپ،

تاپار. ^{۱۱}مُقَدَّس یازغیلار هم: «کیم اُنکا بیل باغلاسا هیچ اوتاندریلماز» دیندیر. ^{۱۲}بو یهودیلره ده، یهودی دَللره ده دِگیشلیدیر. سِبی تانگری هِمَلرینگ تانگریسیدیر، اُل اُزونی چاغیریانلارینگ بارینا بَرکت بَریندیر. ^{۱۳}چونکی: «تانگرینینگ آدینی چاغیران هر بیر اینسان نجات تاپار». ^{۱۴}یُنه تانگری عیسی ایمان گیتیرمدیک آداملار، اُنی ندپ چاغیرسین؟ اُل بارادا اِشیتمدیک آداملار، اُنکا ندپ ایمان گیتیرسین؟ مسیحینگ خوش خاباری بارادا واغیظ اِدیلمسه، آداملار ندپ اِشیتسین؟ ^{۱۵}اگر واغیظچیلار اِیریلیمسه، ندپ واغیظ اِدیلسین؟ واغیظچیلار بارادا مُقَدَّس یازغیلاردا شِیله یازیلاندیر: «خوش خاباری اعلان اِدینینگ آیاقلاری نه گَلشیکلیدیر!»

^{۱۶}یُنه بو خوش خاباری هِمَلر قَبول اِتمدی. اِشعیا پیغامبار هم بو بارادا: «ای خودای، بیزینگ خاباریمیزا کیم ایناندی؟» دیپ سُریار. ^{۱۷}شونلوقدا، ایمان اِشیتمکدن، هاووا، عیسی مسیح حاقداقی خوش خاباری اِشیتمکدن دُریندیر. ^{۱۸}یُنه من شونی سُرماقچی: اُندا اُلار خوش خاباری اِشیتمدیمی نَمه؟ اِلته اِشیتدی، سِبی مُقَدَّس یازغیلاردا شِیله یازیلان:

«هَمه پر یوزونه یایراندیر اَلارینگ سِسی،
دونیَه نینگ دُرت بورجونا پِتیندیر،
اَلارینگ سُرلری.»

^{۱۹}ایندی شونی هم سُراین: اسرائیل خالق دوشونمدیمیکه؟ اِلته دوشوندی، اَوّل موسی اَلارا:

«من هم مِلّت حاساپلانمادیقلارینگ اوستو
بیلن سِنی غایراتلاندریرین،
و دوشونمِن بیر خالقینگ اوستو بیلن اَلارینگ
قاهرینی گیتیرین» دیپدی.

^{۲۰}سَنگرا اِشعیا پیغامبار هم:

باشارمادی. ^{۳۲}نَمه اوچین؟ سِبی اَلارینگ چالیشمالاری ایمانا دَل-ده، شَریغاتا دایاندی. اَلار «بودریمه داشینا» بودریدیلر. ^{۳۳}خودای مُقَدَّس یازغیلاردا اَلارا بو داش بارادا آیدیددی:

«اینه، من صَهیوندا بودریمه داشینی،
و یقیان قایا قُیارین؛

و کیم اُنکا بیل باغلاسا هیچ اوتاندریلماز.»

ای عزیزلر، اسرائیل خالقینگ نجات تاپماغی مَینگ یورگیمینگ ایسلگیدیر. من بو بارادا خودایا دُعا اِدرین. ^۲چونکی خودایینگ تابشیریقارینی بَر جای اِتمکده اَلارینگ دیسینگ ایخلاصلیدیعینا اُزوم دیری شاهات. اِمّا شِیله ایخلاصلی بُلسالار-دا، اَلارینگ خودای حاقدا حاقیقی بیلیمی یُق. ^۳اَلار خودایینگ اَقلایان یُلونا دوشونمدیلر. شُونگ اوچین-ده، شَریغاتی بَر جای اِتمگینگ اوستو بیلن اَقلانجاق بُلوپ، خودایینگ اَقلایان یُلونا موطیع بُلما دیلار. ^۴عیسی مسیح بُلسا بو شَریغاتینگ ماقصادینی پَرینه پتیردی. شُونگ اوچین-ده، اُنکا ایمان گیتیرین هر کس خودای طارافیندان اَقلاناندیر.

^۵شَریغاتا دایانپ اَقلانیان یُلی بارادا موسی شِیله یازیار: «اُنی بَر جای اِدرین اَدَم شُونگ اوستو بیلن یاشار.» ^{۶-۷}اِمّا ایمانا دایانپ اَقلانیان یُلی بارادا بُلسا، اُل شِیله دِیّر: «کیم آسمانا چیقار؟» (یعنی مسیحی آسماندان ایندیرمک اوچین)، یا-دا «کیم دوپسوز قویا اینر؟» (یعنی مسیحی دیرلتمک اوچین)، دیپ، اُز-اُزونگدن سُرما. ^۸شِیله-ده، ایمانا دایانپ اَقلانیان یُلی: «بو سُر سانگا یاقیندیر، اُل سَینگ آغزینگدا و یورگینگدیر» دِیّر. بو سُر بُلسا بیزینگ واغیظ اِدرین ایمانیمیز حاقداقی خاباردیر. ^۹شَنگا گَره-ده، اِگر سِن آغزینگ بیلن عیسی مسیحینگ تانگریدیغینی ایقرار اِتسینگ و خودای اُنی اَلومدن دیرلَدینه یورکدن ایمان گیتیرسینگ، نجات تاپارسینگ. ^{۱۰}چونکی توپس یورکدن ایمان گیتیرین اَدَم اَقلانار و آغزی بیلن ایقرار اِدرین هم نجات

۹ داوود هِم اَلار بارادا شِیله دِیَر:

«اَلارا اَز ساچاغی قاپان و دوزاق بُلسون،
بودریمه داشی و آلقاق جِرَاسی بُلسون.
۱۰ قی، گُرلری قارانگقیراسین و گُرُوب بیلِمسین،
بیللری اِلمیداما بوکورلیپ قالسین.»

سپلین شاخالار

۱۱ اُندا شِیله سُراق یوزه چیقیار: شِیله بُلسا یهودیلر
قایدیپ قالماز یالی بودریدیلمی نَمه؟ اِلَته، یُق!
یُنه اَلارینگ موطیعسیزلیغی بیلکی میلّتلرینگ نجات
بریلْمِگینه سَبَب بُلدی. بیلکی میلّتلرینگ نجات بریلْمِگی
یهودیئرینگ غایراتلارینی توروزمالیدی. ۱۲ هاووا، یهودیلرینگ
بو موطیعسیزلیغی هَمه دوتیه نینگ نجات بریلْمِگینه سَبَب
بُلدی. اَلارینگ بو موطیعسیزلیغی باشغا میلّتلر اوچین پیدالی
بُلدی. اِگر اَلارینگ موطیعسیزلیغی شِیله آزادلیق گِتیرن بُلسا،
اُندا اسرائیل خودایا دُلاناندا، بو آزادلیقا گُر باق نَهیلی بُلار!

۱۳ ایندی بُلسا سیزه، یَعنی یهودی دَلیره یوزلنیرین. خودای
مَنی رِسولَیغا بَلْپ، سیزه خوش خاباری واغیظ اِتمَگه
ایردی و مَن مونگا قووانیارین. ۱۴ شونونگ بیلن بیرلیکده
سیزینگ اوستونگیز بیلن اَز ایلدشیریمینگ غایراتلارینی
توروزیپ، یهودیلردن کبیرینینگ نجات تاپماغینا یاردیم
اِدرین دِیین اومیدیم بار. ۱۵ چونکی اَلارینگ رِد اِدیلمیشی
بیلکی خالقارینگ یاراشیغی بُلسا، اُندا یهودیلری قایتادان
قابول اِتمِگینگ نَتیجه سی نَمه بُلار؟ اَلومَدِن یاشایش بُلار!
۱۶ سَبَبی خودایا هُدورلین چُرک مُقَدّس بُلسا، شُل خامیردان
بیشیرلن بیلکی چُرکلر هِم مُقَدّس دیر. اِگر باغینگ کُکی
مُقَدّس بُلسا، اُنونگ شاخالاری هِم مُقَدّس دیر.

۱۷ هاووا، باغینگ کبیر شاخالاری کِسیلپ، وَحشی
زیتونینگ شاخاسی بُلان سیز اُنکا سِپلندینگیز. سیز
ساقلا نیپ یِتیشدیرلن زیتونینگ کُکونینگ شیرسینه شَریک
بُلدونگیز. ۱۸ شُنکا گُرّه ده، اُنونگ کِسیلن شاخالارینینگ
اُونده قابارمانگ، سَبَبی سیز کُکی دَل ده، کُک

«مَنی آغترمایانلار مَنی تاپدیلار

و مَنی سُرَمایانلارا اُزومی آیان اِتدیم»

دیپ، خودایینگ سُرلرینی باتیرلیق بیلن معلیم اِدر. ۲۱
اسرائیل خالق حاقدا بُلسا خودای: «مَن فیتنه چی و
موطیعسیز خالقا هِر زامان اِلریمی اوزادیپ اُتیرین» دیپ
آیدیار.

اسرائیلینگ قالانلاری

ایندی شونی سُراین: اُندا خودای اَز خالقینی
رِد اِتدیمی نَمه؟ اِلَته، یُق! مَن ده ابراهیمینگ
نسلیندن، بنیامین طایفاسیندان بُلان اسرائیلارینگ
بیریدیرین. ۲ خودای اُزونینگ اُنکدن سایلاپ-سِچن خالقینی
رِد اِدتُق. یا-دا مُقَدّس یازغیلاردا اِلِیاس پیغامبار بارادا
یازیلانلار یادینگیزدا دَلَمی؟ اَل خودایا اسرائیل خالق بارادا
عارض اِدیپ، شِیله دِیَر: ۳ «ای خودای، اسرائیلار سنینگ
پیغامبارلارینگ اُلدورپ، قربانلیق جایلارینگ بیقیدیلار،
یکه مَن قالدیم. اَلار جانیم قاصد اِتمک اوچین، ایندی
مَنی آزارلاپ یُرلر.» ۴ شُندا خودای اُنکا نَمه جُغاپ پردی؟
خودای: «مَن اسرائیلدا بَعْل بُتونا عیبادات اِتمدیک یدی
مونگ آدمی اُزومه آیرپ قُیدوم» دیدی. ۵ شونونگ یالی
حَضیرکی واقتدا هِم خودایا صادق قالانلار بار. اَلار
خودایینگ مَرچمتینه گُرّه سایلانانلار دیر. ۶ مَرچمته گُرّه
سایلانان بُلسالار، اُندا اینسان ایشلرینه گُرّه سایلانان دَلدیر.
یُغسا مَرچمت، مَرچمت بُلمازدی.

۷ ایندی ماقصات نَمه؟ اسرائیل خالق آقلانیا
یُلونا چالیشسا-دا، اُنکا یِتپ بیلمدی. اُنکا دینگه
سایلانپ-سِچیلنر یِتدی، باشغالاری بُلسا اَز قاتی
یورکلیرینینگ ایختیارینا تابشیریلدی. ۸ مُقَدّس یازغیلاردا
اَلار بارادا شِیله یازیلاندیر:

«خودای اَلاری شو گونه چنلی آغیر اوقا باتیردی،

اَلارا گُرین گُر و اِشیدین قولاق برمدی.»

حاقی اوچین سِیندیر. ^{۲۹} چونکی خودای پرن ناغماتلارینی و از چاغیریشینی ایزنا قایتاریپ آلمایار. ^{۳۰-۳۱} سیز هم بیرواقتلار خودایا موطیع دلدینگیز. اِما اسرائیللارینگ موطیعسیزلیغینینگ اوستو بیلن خودایینگ سیزه مَرِجَمَت اِدیشی یالی، اَلار-دا سیزه اِدیلن مَرِجَمَتَه پِتِجک بُلُوپ، خودایا موطیع بُلمایارلار. ^{۳۲} چونکی خودای هِمْلِرَه مَرِجَمَت اِتمک اوچین، هِمْلِرِی موطیعسیزلیغدا باغلادی.

^{۳۳} خودایینگ بایلیغی، حِکْمَتی و بیلیمی ناقادار چونگوردیر! اُنونگ ماقصاتلارینی کیم دوشونپ بیلر؟ اُنونگ یلارینا کیم عاقیل پتیرپ بیلر؟ ^{۳۴} خودایینگ فیکرینی کیم بیلدی؟ کیم اُنکا ماصلاحات پریپ بیلدی؟ ^{۳۵} خودای پرگیلی بَلار یالی، کیم اُنکا زات پردی؟ ^{۳۶} چونکی هِمّه بارلیق خودایدان بُلُوپ، اُنونگ اوستو بیلن و اُنونگ اوچیندیر! اُنکا ایدی پیکیلیک بُلسون! آمین!

خودای اوچین یاشاماق

۱۲ شنگا گَره-ده، ای عزیزلر، خودایینگ مَرِجَمَتینینگ خاطیری اوچین سیزه یالباریارین: اَزونگیزی اُنونگ حالاجاق دیری و مُقَدِّس قربانلیغی حُکْمونده هُدورلَنگ. شیتسِنگیز، خودایینگ حوضوریندا میناسیپ یلدا خیدمات اِدیگینگیز بَلار. ^۲ بو دونیه نینگ یلارینا مَنگَرِشِجک بُلمانگ. ترسینه، فیکرلرینگیزی تَرهْلپ، اویتگدینگ. شیتسِنگیز، خودایینگ ایسلگینه دوشونمگی، یَعْنی نَمه زات قاوی، حالایانی و کمیلدیگینی بیلَمگی باشارارسینگیز.

^۳ اَزومه برلن مَرِجَمَتدن پیدالانیپ، سیزینگ هِمَنگیزه شولاری دیرین: اَزونگیزی یُقاری توتمانگ. ترسینه، خودایینگ هر کیمه برن ایمانینا گَره اَزونگیز باباتدا حاقیقی دوشونجلی بُلونگ. ^۴ بدنییزی میثال حُکْمونده آلابلینگ: اَل بیر بُلسا-دا، اعضالاری کَندیر و هر بیرینینگ-ده اَز ایشی باردیر. ^۵ ییز باباتدا هِم شیلَه: کَن بُلَساق-دا، مسیحینگ اوستو بیلن بیر بدندیریس، اُنونگ اعضالاری حُکْمونده بیر-بیریمیزه باغلیدیریس. ^۶ بیزه برلن مَرِجَمَتَه گَره، هر بیریمیزینگ هر هیلای روحانی ناغماتلاریمیز باردیر. شُونونگ

سیزی ساقلایاندیر. ^{۱۹} اُندا-دا سیزینگ: «شاخالار بیزینگ سِپِلِنمِگِیمِیز اوچین کِسیلدی» دیمِگِینگِیز مومکین. ^{۲۰} سیز حاقلی، یَنه اَلار ایمانسیزلیغی سِپِلِی کِسیلدی. سیز بُلسا ایمانینگ اوستو بیلن دُورسونگیز. شَنگا گَره، مَغْرور بُلمانگ، قایتام قُرُقونگ. ^{۲۱} سِبی خودای باغینگ طبعی شاخالارینی رَحْم اِتمدیک بُلسا، اُندا سیزی، یَعْنی سِپِلِن وَحْشی شاخالاری آصلا-دا رَحْم اِتمز. ^{۲۲} خودایینگ رَحْمدارلیغی و قاتیلیغی بارادا گُر اَوونه گتیرینگ. اَل موطیعسیزلار اوچین قاتیدیر، سیزینگ اوچین بُلسا رَحْمداردیر. اِگر سیز اُنونگ رَحْمدارلیغینا قاییم دُورسونگیز، اَل هِم سیزه رَحْمدار بَلار. اِگر دُورماسینگیز، سیز هِم کِسیلیپ زینگیلارسینگیز. ^{۲۳} یَنه یُلدان چیقانلار هِم ایمانسیزلیقلاریندان اِل چکسلر، تَرهْدن سِپِلِرلر. سِبی خودای اَلاری باغا سِپِلِمگی باشاریاندیر. ^{۲۴} اِگر سیز وَحْشی زیتون باغیندان کِسیلیپ، اَز طبعی بُلشونگیزا باقمازدان، ساقلانیپ پتیشدیرلن زیتونا سِپِلِن بُلسانگیز، اُندا آصلی بو باغدان بُلان شاخالار اَز زیتونینا خاص آنگسات سِپِلِر!

تامام اسرائیل خالقِی نِجات بریلر

^{۲۵} ای عزیزلر، سیز مَغْرور بُلماز یالی، شو سیردان خابارلی بُلماغینگیزی ایسلیرین. خودای باشغا میلّتلردن سایلانلارینینگ بارینی نِجات برینجه، کبیر اسرائیللارینگ یورگی یومشاماز. ^{۲۶-۲۷} چونکی تامام اسرائیل خالقِی اِدیل شیلَه نِجات بریلر. مُقَدِّس یازغیلاردا هِم شیلَه یازیلاندیر:

«مَنْ یعقوب نِسلینینگ گونَه لِرینی باغیشلانیمدا،

اَلار بیلن شیلَه عَهْد باغلاشارین:

صَهیوندان نِجات برینچی گِیلر،

اَل یعقوب نِسلینینگ ایمانسیزلیغینی آیار.»

^{۲۸} اسرائیل خالقِی خوش خاباری قابول اِتمن، خودایا دوشمان بُلدی. بو بُلسا باشغا میلّتلر، یَعْنی سیزینگ اوچین پیدالی بُلدی. یَنه اسرائیل خالقِی شُندا-دا خودایینگ سایلپ-سِچن خالقیدیر. خودای اَلاری آتا-بابالارینینگ

۲۱ یامانلیق سِنْدِن اوستون چیقماسین، ترسینه، یاخشیلیق اَدِیپ، یامانلیقدان اوستون بُل.

دُولته موطیعلیق

۱۳ هر بیر اینسان اَز اوستوندن حُکوم سورین دُولته موطیع بُلسون، سَببی خودای طارافیندان بُلما دیق دُولت یُقُدور. حُکوم سورین دُولتیر خودای طارافیندان بِلَندیر. ۲ شنگا گُرَه، دُولته قارشى چیقان هر کِس اصلیندا خودایا قارشى چیقپ، جزا دوچار بُلار. ۳ یاخشى ایش اِدینلر دُولت یُلباشچیلاریندان قُرُقما یارلار. اَلاردان یامان ایش اِدینلر قُرُقیان دیرلار. دُولتدن قُرُقمان یاشاسینگ گِلیرمی؟ یاخشى ایشلری اِت، شُندا دُولت سِنی تعریفلار. ۴ سَببی دُولت یُلباشچیسى سَنینگ یاخشیلینینگ اوچین خودایینگ خیدماتکریدیر. یامان ایش اِدین بُلسانگ، دُولت یُلباشچیسیندان قُرُق، سَببی اُل قیلیجینی یُنه پره گِئیرین دَلدیر. اُل خودایینگ خیدماتکریدیر، یامان ایش اِدینی جزالاندیرپ، خودایینگ غاضابینی اُنونگ اوستوندن ایندیریندیر. ۵ شنگا گُرَه، دینگه جزا دوچار بُلماق قُرُقوسیندان دَل، شیلَه بُلسا وجدانینگیزى پک ساقلاماق اوچین دُولته موطیع بُلمالیدیر. ۶ سیز مالیاتلاری هِم شو سَببه گُرَه برینسینگیز. سَببی دُولت یُلباشچیلاری اَز وظیفه لیرینی برجای اِتْمک بیلن، خودایا خیدمات اِدیندیرلر. ۷ شنگا گُرَه-ده، هر کِسَه بریلمیسینی: مالیات بُلسا - مالیاتی، گُمُرک بُلسا - گُمُرگی، قُرُق بُلسا - قُرُقینی، حُرمت بُلسا - حُرمتی برینگ.

بیری-بیرینگیزی سِیونگ

۸ بیری-بیرینگیزه سِیگودن باشغا برکینگیز بُلماسین، سَببی باشغا بیرینی سِیین آدم شریغاتی برجای اِدیندیر. ۹ چونکی «زینا اِتْمه، آدم اَلدورمه، اُغورلیق اِتْمه، باشغا بیرینگ زادینا گُر تیکمه» دِیین و باشغا حُکوملرینگ باری «هَمسایانگی اَزونگی شیشونگ یالی سِی» دِیین حُکومده جِمْلَندیر. ۱۰ هَمسایانی سِیین آدم اُنْگا یامانلیق اِدین دَلدیر. شیدپ، باشغالاری سِیین آدم شریغاتی برجای اِدیندیر.

اوچین-ده، کیم نبوتلیق ناغماتینی آلان بُلسا، قُی، اَزونه برلن ایمانا گُرَه نبوتلیق اِتسین. ۷ اِگر خیدمات بُلسا، قُی، خیدمات اِتسین، اِگر تَعْلیم بُلسا، قُی، تَعْلیم برسین. ۸ اِگر گُونلیک برین بُلسا، قُی، گُونلیک برسین، مَحْتَجْلِرَه خاییر-ساخاوات اِدیجی بُلسا، مونی ساخیلیق بیلن اِتسین. اِگر یُلباشچیلیق برلن بُلسا، مونی ایخلاص بیلن پیرنه پتیرسین. اِگر رَحْم-شِپاقات اِتْمکلیک برلن بُلسا، مونی شاتلیق بیلن اِتسین.

۹ سِیگینگیز ایکی یوزلی بُلماسین. یامانلیغی ییگرَنپ، یاخشیلغا قاتی یاپیشینگ. ۱۰ بیری-بیرینگیزی خودایینگ سِیگوسی بیلن تویس یورکدن سِیونگ. بیری-بیرینگیزی حُرمتلاپ، باشغالاری اَزونگیزدن یُقاری توتونگ. ۱۱ ایخلاصینگیز قاوشاماسین، مُقَدِّس روحونگ برین غایراتی بیلن خودایا خیدمات اِدینگ. ۱۲ اومیدینگیزینگ باردیغینا بگینگ، قینچیلیقلارا جیداملی بُلونگ و دُغا-دا قاییم دورونگ. ۱۳ ایماندارلار مَحْتَجْلِیک چکسه، اَلارا کُمک برینگ، میهمانسیر بُلونگ. ۱۴ اَزونگیزه ازار برینلره لَعْنِت اِتْمَنگ، ترسینه، اَلار اوچین برکت دِلَنگ. ۱۵ شاتلانیانلار بیلن شاتلانینگ، آغلایانلار بیلن آغلانگ.

۱۶ بیری-بیرینگیز بیلن اُنْگشوقلی بُلونگ. مَغْرور بُلمانگ، یُقْسِیز آداملار بیلن دُست بُلونگ، اَزونگیزی یِلکیرلرَدِن عاقیلِی سایمانگ. ۱۷ یامانلیغینگ دِرْگینه هیچ کیمه یامانلیق اِتْمَنگ، ترسینه، هَمْلَرینگ حالایان یاخشیلینینی اِتْمَگه چالیشینگ. ۱۸ باشاردیغینگیزدان هَمْلَر بیلن پاراحتالیقدا یاشاجاق بُلونگ. ۱۹ اِی عزیزلریم، اَزونگیز اِنْتِقام اَلْجاق بُلمانگ، مونی خودایا تابشیرینگ. سَببی خودای: «اِنْتِقام مَنینگکیدیر، جزالاندیرجاق مَندیرین» دِییر. ۲۰ قایتام مُقَدِّس یازغیلاردا یازیلانلاری برجای اِدینگ:

«دوْشمانینگ آچ بُلسا، اُنْگا اییمیت بر،

سوسان بُلسا، سو بر.

شُندا اُنونگ باشینا کُرلی اُد قویورسینگ.»

اوچین یاشایاندیریس، اَلین بلساق، مسیح اوچین اَلیندیریس. شنگا گُره، یاشاساق-دا، اَلسک-ده، مسیحه دِگیشلیدیریس. ^۹ سَببی مسیح اَلورینگ-ده، دیریلرینگ-ده تانگریسی بلماق اوچین اَلوپ، دیرلدی. ^{۱۰} اُندا نَمه اوچین کَبیرینگیز اُر اُرکک یا-دا آيال دُغانینگیزی عاییپلایارسینگیز؟ نَمه اوچین کَبیرینگیز اُر اُرکک یا-دا آيال دُغانینگیزی کیچلتیرسینگیز؟ بیزینگ باریمیز خودایینگ قاضیلیق اِتجک جاینینگ اُونده دورمالی دَلمی نَمه؟ ^{۱۱} چونکی مُقادس یازغیلاردا شیلَه یازیلاندیر:

«تانگری: ”اُر یاشاییشیمدان قاسام ایچیرین،

هر بیر دیز اُوومده ایلیر

و هر بیر دیل منی تاصدیقلار“ دیر.»

^{۱۲} هاوا، هر بیریمیز خودایینگ اُونده اُزومیز اوچین جُعاب بریرس.

^{۱۳} شنگا گُره-ده، بیر-بیریمیزی عاییپلایمینگ. قایتام، اُرکک یا-دا آيال دُغانیمیزینگ بودورپ، ییقیلماغینا سَبپ بُلایجاق جرکتلردن ساقلانماغینگ فیکرینی اِدیلینگ. ^{۱۴} من هیچ بیر زادینگ اُر-اُزوندن حارام دَلدیگینی بیلیرین، تانگریم عیسی مسیح هم منی بو باباتدا ایناندیریار. یُهه کیم هایسیدیر بیر زادی حارام حاساپلایان بلسا، اُنونگ اوچین حارامدیر. ^{۱۵} اِگر سِن اُرکک یا-دا آيال دُغانینگ اِذیت پرایجاق زادی ایئن بلسانگ، اُندا اُنی شیمدیگینگدیر. ایئن اییمیتینگ سَبپلی اُر اُرکک یا-دا آيال دُغانینگ ایمانینی ویران اتمه، عیسی مسیح اُنونگ اوغروندا اَلدی آخیرین. ^{۱۶} شیللیکده، یاخشی حاساپلایان زاتلارینگیز تَلکه گورونگلرینگ دُرْمِگینه سَبپ بُلماسین. ^{۱۷} چونکی خودایینگ پادیشاهلیغی اییمک-ایچمک دَل-ده، مُقادس روحونگ ناغما تیرین تاقوالیغی، پاراحتلیغی و شاتلیغیدیر. ^{۱۸} کیم عیسی مسیحه شیلَه خیدمات اِدین بلسا، خودایی خُشَنود اِدپ، آداملارینگ طارافیندان هم قبول اِدیلر. ^{۱۹} شُونونگ اوچین-ده، پاراحتلیغا و بیر-بیریمیزی ایماندا گویچلندیرمگه یاردیم اِتجک ایشلری اِتْمِگه چالیشایلینگ. ^{۲۰} هایسیدیر بیر اییمیت سَبپلی خودایینگ

^{۱۱} موندان باشغا حَضیرکی زامانانینگ نَهیلیدیکینی بیلینسینگیز. اوقودان اُیانمالی ساغادیمیز گَلپ پتدی، سَببی ایندی نجات تاپماغیمیز ایمان گیتین واقتمیزدان خاص قُلایدیر. ^{۱۲} گِجَه گِچپ، گوندیز قُلایلادی. شنگا گُره قارانگقیلیقینگ ایشلرینی چیقارپ، نورینگ یاراغلارینی داقینایلینگ. ^{۱۳} ایش-عِشْرَت، سِرْخُشْلوق، زیناکرلیک، آخلاقسزلیق، باخیلچیلیق و داعوا-جِنجَل اِتْمَن، گَلینگ گوندیزدَکیلر یالی میناسپ یلدا اِدبلی یاشایلینگ. ^{۱۴} اینسان هُوسلرینگیزی نَدپ راضیلاندیرارقام دپ فیکرلنمگ-ده، قایتام، تانگریمیز عیسی مسیحه گِیینینگ.

بیری-بیرینگیزی عاییپلایمانگ

ایماندا قاوشاق بُلان آدمی قبول اِدینگ. **۱۴** یُهه فیکرلری حاقدان اُنونگ بیلن جِدَلْشْمَنگ. ^۲ میثال اوچین، کَبیرلرینگ ایمانی همّه زادی اییمگه اِجازا بریر، اِمّا کَبیرلرینگ ایمانی قاوشاق دینگه سَبزِجات ایتدیر. ^۳ ایسلندیک زادی ایپ بیلین ایماندار اییمین ایمانداری کیچلتیمسین، و اییمین-ده همّه زادی ایئی، عاییپلایماسین، سَببی خودای اَلاری قبول اِندیر. ^۴ باشغا بیرینینگ خیدماتکَرینی عاییپلار یالی سِن کیم؟ خیدماتکَرینگ اُزونه تابشیرلانلاری برجای اِدپ-اِتْمَندیکینی دینگه اُنونگ آقاسی بلی اِدیندیر. یُهه خیدماتکَر اُزونه تابشیرلانلاری برجای اِدپ بیلر، سَببی اُنونگ آقاسی عیسی مسیحدیر، اَل خیدماتکَرینی قوواتلاندیرماغی باشاریاندیر.

^۵ کَبیر آداملار بیر گونی بیلکی گونلردن خاص واجپ حاساپلایاندیر، کَبیرلری بلسا همّه گونلری دنگ گریندیر. قُی، موندان بیلک هم هر کیم اُر اینانجینا گُره فیکر اِدیرسین. ^۶ کیم هایسیدیر بیر گونی واجپ حاساپلایان بلسا، مونی مسیح اوچین حاساپلایاندیر. کیم همّه زادی ایئن بلسا، مسیح اوچین ایتدیر، سَببی اَل ایئن زاتلاری اوچین خودایا شوکور اِدیندیر. کیم کَبیر زاتلاری اییمین بلسا، مسیحینگ خاطیری اوچین ایمن، خودایا شوکور اِدیندیر. ^۷ هیچ بیریمیز اُزومیز اوچین یاشایان دَلدیریس و هیچ بیریمیز اُزومیز اوچین اَلین دَلدیریس. ^۸ یاشایان بلساق، مسیح

بیکلندیر سینلر دیپ ایدی. چونکی مقدّس یازغیلاردا شیله یازیلاندیر:

«مونونگ اوچین میلتر آراسیندا

سانگا اوگی آیدارین

و سنینگ آدینگا

آیدیم آیدارین.»

۱۰ «ای میلتر،

آنونگ خالق ییلن شاتلانینگ» دیپ یازیلاندیر.

۱۱ «ای همه میلتر،

خودایی شوکور ایدینگ!

ای همه خالقار،

انگا اوگی آیدینگ!» دیپ هم یازیلاندیر.

۱۲ اشعیا پیغامبار هم شیله دیر:

«یسانینگ* ککی گرونر،

أل خالقار حکومدار بلار،

میلتر انگا اومید باغلار.»

۱۳ مقدّس روحونگ گویجی ییلن اومیدینگیزینگ آرتماغی اوچین، اومیدینگ چشمه سی بلان خودای ایمانینگیزینگ اوستو ییلن، قی، سیزی شاتلیقدان و پاراحاتلیقدان دس-دلی ایتسین.

پولسینگ خیدماتی یهودی دللرینگ آراسیندا

۱۴ ای عزیزلریم، من سیزینگ یاخشلیقدان دلودیغینگیزا، همه زادی بیلندیگینگیزه و بیر-بیرینگیزه ناصیحات برمگی باشاریاندیغینگیزا قاتی اینانبارین. ۱۵ ینه شندا-دا، سیزه کبر زاتلاری یادلاتماق اوچین، شو نامه مینگ که پرینی باتیرلیق ییلن یازدیم. چونکی خودای مانگا مرحمت ایدپ، ۱۶ منی عیسی مسیحینگ خیدماتگری حکمونده یهودی دللرینگ آراسینا ایپردی. من ألارا خوش خاباری واغیظ ایدپ، از

ایشینی ضایالامایلینگ. همه ایملیلر حالالدر، ینه باشغا بیرینینگ ایماندا بودریمگینه سب بلان ایملیتی این آدم دغری دل ایشی ایدندر. ۲۱ ایت ایملک، شراب ایچمک یا-دا هایسیدیر باشغا بیر زات بیرینینگ بودریمگینه سب بلان بلسا، ألاری اتمزلیک یاخشیدیر. ۲۲ ایپ-ایچمکلیک باراداقی اینانچلارینگی دینگه ازونگ و خودای بیلسین. از اینانجینا گره حرکت ایدپ، از-ازونی عایپلامایان آدم خوشواقتدیر. ۲۳ ایپ-ده، از اینی بارادا شکلین آدم ایم محکوم ایدلندر، سببی أل از ایمانینا گره حرکت ایدن دلدر. ایمانا گره ایدلمدیک زات گونه دیر.

راضیلا شیقلی بلونگ

۱۵ بیز، ایماندا گویچیلر، دینگه از ایسلیمیزینگ ایزیندا بلمالی دل-ده، قایتام، ایمانی قاوشاق آداملارینگ ایزلیکلرینی گترملی بلمالیدیریس. ۲ بیزینگ هر بیریمیز از همسایاسینینگ ایمانینی گویچلندیرچک زاتلارینگ فیکرینی ایدپ، آنونگ ایسلگینگ ایزیندا بلمالیدیریس. ۳ سببی «سانگا تهمت اوریانلارینگ کپی باشیما ایندی» دیپ یازیلیشی یالی، حتی عیسی مسیح هم از ایسلگینگ ایزیندا بلان دلدر. ۴ مقدّس یازغیلاردا یازیلانلارینگ باری بیزه تعلیم برمک اوچین یازیلاندیر. بیز مقدّس یازغیلارینگ اوستو ییلن صابیر-طاقاتلی بلماغی اورتیریس، آلارینگ پرین تسلیسینینگ اوستو ییلن اومیدلیدیریس. ۵-۶ تانگریمیز عیسی مسیحینگ آتاسی و خودایی بیر یورکدن و بیر دیلدن بیکلندیرپ بیلرینگیز یالی، قی، صابیرلیغینگ و تسلینیک چشمه سی بلان خودای سیزه آغیریرلیک برسین. ۷ شنگا گره-ده، خودایی بیکلندیرمک اوچین، عیسی مسیح سیزی نهیلی قبول ایدن بلسا، سیز-ده بیر-بیرینگیزی شونگ یالی قبول ایدینگ. ۸ چونکی عیسی مسیح خودایینگ صادیقلیغینی آیان ایدپ، آتا-بابالارا برلن واعدالاری تاصدیقلاماق اوچین یهودیلرینگ خیدماتگری بلدی. ۹ هاووا، عیسی مسیح مونی یهودی دل میلترینگ هم خودایی آنونگ مرحمتی اوچین

چونکی یهودی ایماندارلار یهودی دَلِر بیلن اَز روحانی برکتلرینی پایلاشدیلار. شُنگا گَره-ده، یهودی دَلِر هِم اَز نوبتیندا اَلارا مَادّی مَحْتَجَلِیکلِرینده کُموک بَرْمَگه بَرگیلیدیرلر. ^{۲۸} مَن اَلارینگ مَادّی کُمگینی اورشلیمه یتیرپ، بو ایشی بیتیرنیمدن سُنْگ، سیزینگ اوستونگیز بیلن اِسپانیا گیتِمکچی. ^{۲۹} سیزینگ یانینگیزا بارانیمدا بُلْسا، بِللیکده گِچیرچک واقیمیزی عیسی مسیحینگ بُلدان-بُل برکت برچگینه اینانیارین.

^{۳۰} ای عزیزلر، تانگرمیز عیسی مسیحینگ و مُقَدّس روحونگ شُگوسینینگ خاطیرنا یالباریارین: مَنینگ اوچین دُغا اِتْمک بیلن، مَنینگ گَرشیمه قُشولینگ. ^{۳۱} هاووا، یهودیه-دکی ایمانسزلارینگ مانگا زیان یتیرمزلیکی اوچین، شُل یردکی ایماندارلار طارافیندان اورشلیمدکی خیدماتیمینگ قبول اِدیلْمگی اوچین دُغا اِدینگ. ^{۳۲} اُنْسْگ، خودای یُل برسه، یانینگیزا شاتلیق بیلن باریپ، سیزینگ بیلن بیرآز دینچ آلارین.

^{۳۳} پاراحتایغینگ خودایی، قُی، سیزینگ بارینگیزا یار بُلسون! آمین!

سُنْگقِی سالاملار

کِنخریه-دکی کلیسانینگ خیدماتچِیسی آیال دُغانیمیز فیبینی سیزه تابشیریارین. ^۲ اُنْی مسیحینگ حاقی اوچین، ایماندارلارا گِلِشِین هِیلی میهمان آلینگ، هِمّه مَحْتَجَلِیکلِرینده کُموک بَرینگ. چونکی اُل کَن اَداملارا، شُل حاساپدا مانگا-دا نچه گِرْک کُموک اِتدی.

^۳ عیسی مسیحده خیدمات اِدین هِمکَرلِریم پریسکیلا و آکیلا سلام آیدینگ. ^۴ اَلار مَنینگ اوچین اَز جانلارینی خاطارا سالدیلار، اَلارا دینگه مَن دَل، یهودی دَلِرْدن بُلان کلیسالار هِم مِیْتَدَارْدِرلار. ^۵ اَلارینگ اُیونده یِغنانیان کلیسایا-دا سلام آیدینگ. عزیز دُستوم اِیْنِتوسا هِم سلام آیدینگ. اُل آسیا و لایاتیندا قیلارینگ آراسیندا اَوَلْکی بُلوپ عیسی مسیحه ایمان گِتیردی. ^۶ سیزینگ اوچین آرمان-یادامان زَحْمَت چِکِن مریمه سلام آیدینگ. ^۷ مَنینگ بیلن زینداندان بُلان قارینداشلاریم آندرونیکوس بیلن یوناسا

کاهینلیق بَرگیمی بَر جای اِدیرین. شیدپ، بو مِیْلْتِر مُقَدّس روحونگ اوستو بیلن خودایینگ مُقَدّس اِدیلن و اُنونگ حالایان صاداقاسی بُلار. ^{۱۷} شُنگا گَره، قووانایسام-دا، دینگه عیسی مسیحینگ اوستو بیلن خودایا خیدمات اِدیندیگیمه قووانارین. ^{۱۸} هاووا، مونی باتیرلیق بیلن دِیْرین، سِیْی یهودی دَلِرینگ خودایا موطیع بُلماغی اوچین، عیسی مسیحینگ اُزومینگ اوستو بیلن اِدِن ایشلری بارادا آیداندیرین. اُل مونی سُرْده و ایشده، ^{۱۹} علاماتلار، مُعْجَزَه لِر و مُقَدّس روحونگ گویجینینگ اوستو بیلن عَمِل اِتدی. شِیْلِیکده، مَن اورشلیمدن ایلیریکوم و لایاتینا چنلی آیلانپ، عیسی مسیح باراداقی خوش خاباری کَمیل یایراتدیم. ^{۲۰} مَنینگ گُون آرزویم باشغا بیرینینگ قران بُنیادینینگ اوستونده سالمان، مسیحینگ آدی هِنیز اِشیدیلْمَدِیک یرلرده خوش خاباری واغیظ اِتْمکدیر. ^{۲۱} چونکی مُقَدّس یازغیلاردا شِیْلَه یازیلاندر:

«اُنْدان خابارسیز بُلانلار اُنْی گِرْرلر، اُل حاقدا اِشِیْمَدِیکلِر اِندی دوشورلر».

^{۲۲} اِنچمه گِرْک نِیْتلِندیگیمه باقمازدان، اِدیل شو خیدماتیم سِیْی سیزینگ یانینگیزا نچه گِرْک بَری باریپ-دا بیلْمَدیم.

پولسینگ روما گیتِمک نِیْتی

^{۲۳} اِندی بُلْسا بو تُوْرک-دکی ایشیمی تاماملادیم. مَن کَن بیللاردان بَری سیزینگ یانینگیزا بارماغی آرزو اِدْنْدِیگیم اوچین، ^{۲۴} اِسپانیا باریارقام یانینگیزا ساوولپ گِچَرین. اَز سالیملیق بُلْسا-دا، سیزینگ بیلن دیدارلاشانیمدان سُنْگ، یُل شاییمی تاییارلاپ، مَنی یُلا سالارسینگیز دِین اومیدیم بار. ^{۲۵} حَضِر بُلْسا ایماندارلارا خیدمات اِتْمک اوچین اورشلیمه باریارین، ^{۲۶} سِیْی مَقْدُونِیه-دکی و آخائیه-دکی کلیسالار اورشلیمدکی کلیسانینگ مَحْتَجَلِرینه مَادّی کُمگینی اِیْرْمگی دُغری بیلدیر. ^{۲۷} هاووا، مونی اَلار اِتْمک اِیْسِلْدیلر، اَصْلیندا اَلار شِیْلَه-ده اِتْمِلْدیلر.

آوادانگلیق بیلن کپلپ، سادا آداملاری آلدوا سالیاندرلار. ^{۱۹} سیزینگ موطیعلیغینگیز هملره معلمدیر. من سیزینگ شیلدیگینگیزه قاتی بگنیرین، ینه سیزینگ یاخشینی یاماندان آچیق بیلر یالی فهیملی بلماغینگیزی و یامانلیغا سادا بلماغینگیزی ایسلیرین. ^{۲۰} پاراحتلیغینگ چشمه سی بُلان خودای بلسا تیز واقندا شیطانی آياقلارینگیزینگ آشاغیندا باسار. قی، تانگرمیز عیسی مسیحینگ مرجعتی سیزه یار بلسون!

^{۲۱} همکرم تیموتاوس، قارینداشلاریم لوقیوس، یاسون و سوسیپاتروس سیزه سالام یلایارلار. ^{۲۲} بو نامه نی کاغذا یازیب ائوران من ترتیوس مسیحه ایمان گتیرین دُغانینگیز حکمونده سیزه سالام یلایارین. ^{۲۳} من پولسی میهمان آلیپ، کلیسالاری از آیونده گچیرمگه مومکینچیلیک دُردن قایوس سیزه سالام یلایار. شهرینگ خازیناچیسى ارستوس و دُغانیمیز کوآرتوس سیزه سالام یلایار. [^{۲۴} تانگرمیز عیسی مسیحینگ مرجعتی سیزینگ همنگیزه یار بلسون. آمین.]

^{۲۵} منینگ واغیظ اَدین خوش خاباریم، یعنی عیسی مسیح باراداقی تعلیماتا اینانان سیزی ایماندا قایملاماغی باشاریان خودایا بییکلیک بلسون! بو خوش خابار انچمه عاصیرلارینگ دُوامیندا گوزگین ساقلانیپ، ایندی آیان اَدیلن بیر سیردیر. ^{۲۶} هاووا، بو خوش خابار آیان بُلدی. اُل همه میلترلینگ ایدی خودایینگ اِمینه گُره اُنکا موطیع بلماغی اوچین پیغامبارلارینگ یازغیلارینگ اوستو بیلن آیان اَدیلدی. ^{۲۷} حکمتلی و یکه خودایا عیسی مسیحینگ اوستو بیلن ایدی بییکلیک بلسون! آمین!

سالام آیدینگ. اُلار رسوللارینگ آراسیندا آد-آبرای قازانیپ، مسیحه مَندن اُنک ایمان گتیریدیلر. ^۸ مسیحینگ اوستو بیلن عزیز دُستوم بُلان آمپلیاتوسا سالام آیدینگ. ^۹ عیسی مسیحه خیدمات اَدین همکرم اوربانوسا و عزیز دُستوم استاخیسا سالام آیدینگ. ^{۱۰} مسیحینگ وفادار شگیردی آپلیسا سالام آیدینگ. آریستوبولسینگ اُی-ایچرسینه هم سالام آیدینگ. ^{۱۱} قارینداشیم هیرودیونا سالام آیدینگ. نارکیسوسینگ ایچرسیندن مسیحه ایمان گتیرلره سالام آیدینگ. ^{۱۲} مسیح اوچین آرمان-یادامان زَحمت چکین آيال دُغانلاریمیز تریفینا و تریفوسا سالام آیدینگ. مسیح اوچین کَن زَحمت چکین عزیز آيال دُغانیمیز پرسيسه هم سالام آیدینگ. ^{۱۳} مسیح طارافیندان سایلانیپ-سچیلن دُغانیم روفوسا و اُنونگ اِنسینه سالام آیدینگ. روفوسینگ اِنسی مانگا-دا اَدیل از اُغلی یالی باقیار. ^{۱۴} آسینکریتوسا، فلگونا، هرْمسه، پاتروباسا، هرْماسا و اُلارینگ یانینداقی ایماندارلارا سالام آیدینگ. ^{۱۵} فیلولوگوسا، یولیا، اولیمپاسا، نیرياسا، اُنونگ آيال دُغانینا و اُلارینگ یانینداقی ایماندارلارینگ بارینا سالام آیدینگ. ^{۱۶} بیر-بیرینگیزی مُقادّس اُغشاماق بیلن سالاملاشینگ. عیسی مسیحه باغلی بُلان کلیسالارینگ باری سیزه سالام ایبریر.

^{۱۷} اِی عزیزلر، سیزه اُردیلن تعلیماتا قارشى چیقپ، آرانگیزدا بُلونیشیکلری دُردینلردن و ایمانینگیزا سِد بُلانلاردان خاباردار بُلونگ دیپپ یالباریارین. شیلّه آداملاردان داش دورونگ. ^{۱۸} چونکی اُلار تانگرمیز عیسی مسیحه دل-ده، از قارا قارینلارینا خیدمات اَدیندیلر. اُلار سویجی شُزیر و